

Illegaal külmus piiril surnuks

Eestisse pääseda üritanud ja ilmselt Sudaani aladelt pärit illegaalsetest immigrantidest üks suri pärast jäises Piusa jões ujumist. lk 4

Haiged ei usalda koopia ravimit

Ainult alla poolte siinsel turul müüdavatest medikamentidest on n-ö koopia- ehk geneerilised ravimid. lk 18–19

Eesti räägib, Läti teeb

Meil alles arutatatav sotsiaalmaksulagi on Lätis olemas, lõuna-naabrid kipuvad konkurentsieelist haarama teistegi meetmetega. lk 9

Abistame teisi üha heldemalt

Eesti andis mullu välisabi 2,3 miljoni euro eest, suurim osa läks taifuunis kannatada saanud Filipiinidele. lk 6

Eesti Päevaleht

+TERVIS

HIND EESTIS 1,15 EURO | VÄLISMAAL 2,10 EURO | NR 11 | NELJAPÄEV, 16. JAANUAR 2014

ajaleht.epl.ee

Foto: Eero Vabamägi

Vähihaige lapse ema lugu toob seadusemuudatuse

Eesti Päevaleht kirjutas esmaspäeval kahe lapse emast Kairist, kes hooldab oma kuueaastast vähihaiget tütart ööpäev läbi, ent saab riigilt peale lapsetoetuse ainult 80-eurost puudega

lapse toetust. Eile arutasid teemat vähihaigete laste liit ja sotsiaalminister Taavi Rõivas ja jää hakkas liikuma: minister lubas, et seadus vaadatakse üle. lk 2–3

Õlleralli

140 inimest kaotab töö Soome joogitööstuse ühes lipulaevas Hartwallis, teatas ettevõtte eile. Kokku on ettevõttel töötajaid 830. Koondamise peapõhjus on, et **30 000 liitrit õlut** ja muud lahjat alkoholi ostavad soomlased hinnanguliselt aastas kaasa Eestist. Seda on rohkem, kui müüakse aastas Soome baarides ja restoranides. **25%** on ka Eesti tootjate hinnangul turistide osatähtsus nende müügi-mahtudest. Loe lk 9

Suusatajad elasid 2000. aastatel hästi

Kas Eesti suusatajad elasid 2000. aastate alguses nii jõukalt, et laenata raha kümne tuhande krooni kaupa, nagu selgitas Raul Olle dopinguarst Vitali Bernatskile tehtud rahaülekandeid? Eesti Päevaleht heitis pilgu ajalukku ja leidis, et teoreetiliselt võis Ollel sellist laenuressurssi olla küll. Meie suusatipud said 2002. aastal stipendiumi 40 000 – 50 000 krooni kuus, Olle teenistus jäi 20 000 – 30 000 krooni kanti. Sellele lisandus sponsorite toetus ja auhinnaraha. Seega igati korralik teenistus, sest keskmine palk oli tollal ainult 6000 krooni.

Olle oli ka see, kes varustas omal ajal suusakoondist toidulisanditega. Seda tootis üks Vassaloppeti sponsoreid, ilmselt seetõttu vahendaski lisandit cestlastele Olle. Loe lk 12–13

JUHTKIRI

Läti tegi, mida meie ei teinud

Masu aegu sai juhtide hulgas, kelle ettevõtte päris surmahädas polnud, populaarseks ütlus „head kriisi ei tohi lasta raisku minna”. Eesti riigi konkurentsivõime kohta tilgub viimasel ajal paraku uudiseid, mis näitavad, et riigijuhtimise tasandil on kriis raisku läinud. Liiga kramplikult hoitakse senisest kinni. Võtame näiteks sotsiaalmaksu, millele lae kehtestamise vajadusest on Eesti ettevõtjad hulga aastaid tulemuseta rääkinud. Selline lagi on nüüd kehtestatud hoopis Lätis. Alates 1. jaanuarist ei tule seal 46 400 eurot ületavalt aastapalga osalt enam sotsiaalmaksu maksta.

Asi on tõsisem kui üksikjuhtumid. Möödunud aasta varasuvel said leedulased hõisata, et nende riik moodus konkurentsivõimelt Eestist. Šveitsi juhtimise arendamise instituudi (IMD) koostatavas iga-aastases edetabelis sai Eesti 60 vaadeldud riigi hulgas 36. koha ja langes viis

Konkurentsivõimest

Mullu hõiskas Leedu, et moodus Eestist. Võib-olla möödub tänavu ka Läti.

Eneseõigustamise kunsti hästi valdavad ministrid saavad öelda, et valitsus on Eesti konkurentsivõime heaks rohkem teinud kui ettevõtjad. Leedus näiteks on äri efektiivsuse näitajad viimastel aastatel kiiresti paranenud. Ent Leedul on võrreldes 2011. aastaga jõudsalt paranenud ka valitsuse efektiivsuse näitajad, mis Eestis on samal ajal halvenenud.

Võtkem kodanike vastukajad või statistiline analüüs, mõlemad viitavad, et valitsusel on põhjust enesekriitikaks. Aga mitte selliseks, mis järgnes Elroni ikka veel kestvatele startidõrgetele. Elroni-leer nimelt peab üheks oma põhiveaks puudulikku kommunikatsiooni ja meediasõjas Edelaraudteele alla jäämist, mitte niivõrd sisulisi vigu liikluse korraldamisel. Naeruväärne jutt: majandusministeeriumi avalike suhete osakonna koosseis on suurem kui töötab inimesi sama ministeeriumi raudteetalituses. Näilisuse kujundamise asemel peaks praegune valitsus kandma rohkem hoolt selle eest, et otsuseid tehes arvestataks asjatundjaid – isegi siis, kui nad on kriitilised või ei ole „omad”. ●

REPLIIK

Nõuan uut õllelaulu

Rüüpan laulupeol suurürituse korraldajate terviseks ühe kannutähe: tore, et nad ei võtnud kuulda arstide liidu ja veel tosinia organisatsioonide üleskutset keelata laulupeo ajal lauluväljakul kesvamärjuse müük. Tegetmist oli selgelt üle pakutud sooviga, mis mõjus sarnaselt, kui taimetoitlased nõuaksid samal ajal liha küpsetamise keelamist.

Õllevastane üleskutse kõlaks veenvalt siis, kui arstide ühingu paneksid esmalt piiri alkoholi ja tubaka tarbimisele meedikute endi seas. Ootan seda päeva, kui kõik arstid on hakanud karsklusteks ja haiglate nurga taga pole enam näha külma, vihma ja tuule käes suitsu tegevaid meedikuid.

Ma pooldan alkoholismi ohtusid näitavat selgitustööd. Üleskutsega liitunud organisatsioonid võiksid nüüd tellida Eesti heliloojatelt ja poeetidelt õllejoomise kahjulikkusest jutustava laulu ja nõuda, et ühendkoorid seda laulupeol esitaksid. ● **Andres Reimer**

Lk 10 Priit Simson: ajalugu õppima matemaatikaeksamiga?
Lk 11 Peter Singer: miks KGB-baar, aga mitte SS-i puhvet?

USA SUURSAADIK: MEIE KOHALOLU ON PRAEGUGI PIISAV

USA suursaadik Jeffrey D. Levine sõnas, et USA baasi toomine Eestisse on praegu ebareaalne. „On väga ebatõenäoline, et praegu tuleks otsus tekitada Eestisse USA püsiv kohalolek. Meie arva-

tes on meil Eestis püsiv kohalolek,” rääkis Levine. Kaitseminister Urmas Reinsalu väljendas hiljuti Washingtonis peetud kõnes soovi näha siin kandis USA vägede arvukamat kohalolu. **Delfi**

Ministeeriumi meel annab vähihaigete laste vanematele hooldus

Vähihaigete laste vanemate liit käis pärast esmaspäeval Eesti Päevalehes avaldatud artiklit sotsiaalministeeriumis ministriga kohtumas. Kohtumisel lubas Taavi Rõivas muuta seadust, et pikkade raviperioodide jooksul haigeid lapsi hooldavad lapsevanemad saaksid sel ajal riigilt hüvitist.

Kadri Ibrus
 kadri.ibrus@epl.ee

Vähihaige lapse ema Kairi tõstas selle nädala alguses küsimuse, millest ta peaks riigivajalike hinnangul oma kahe lapsega elama, kui üks lastest on haige ning haige lapse eest hoolitsemine võtab kogu tema aja ja ta ei saa tööl käia.

Kairi saab 80-eurost puudega lapse toetust ja mõlema lapse eest 19-eurost lapse toetust. Sotsiaalministeeriumi pressiesindaja sõnul ei ole sotsiaalministeerium kehtestanud korda, mis näeks ette kohustuse lapsevanemal viibida haiglas koos lapsega ööpäev läbi. „Kui haige laps vajab haiglas 24-tunnist hoolust, siis hoolduse on samuti kohustatud korraldama haiglapersonal, kuid last hooldada võib soovi korral ka lapsevanem,” kirjutas pressiesindaja Armo Vask vastuseks. Peale

ja- või viieaastase keemia- ja kiiritusravi saava lapse, kellel on tugevad valud, võõraste inimeste juurde. Ma arvan, et seda ei olegi vaja tegelikult selgitada, inimesed saavad ju sellest niigi aru,” rääkis Avandi.

Vähihaigete laste vanemate liit tegi pärast artikli lugemist ministrile ettepaneku kohtuda ja teemat arutada. Kokkusaamine toimus eile hommikul. „Minister palus meie ees selle esmaspäevase ebaõnnestunud kommentaari pärast vabandust. Ta sai tegelikult meie sõnumist kohe aru,” sõnas Avandi, kellel on hea meel, et asjad hakkasid liikuma.

Lubab seadust kohendada

Liit esitaski kohe sealsamas ka oma ettepaneku, mille järgi võiksid vähihaige lapse vanemad saada haigushüvitist sel ajal, kui nad haiget last hooldavad. Seda eeskätt seetõttu, et vähi-ravi kestab tavaliiksel pikki perioode. „Meie ettepaneku järgi peaks lapsevanem olema võrdsustatud haige lapsega, sest ravipeerioodil on ta ju töövõimetu,” selgitas Avandi. Ühtlasi vajab läbimõtlemit see, kas hüvitamine võiks laieneda ka teistele haigustele, mille ravi kestab pikemat aega.

Minister Taavi Rõivas kinnitas pärast kohtumist, et ta toetab lapsevanemate ettepanekut. „Loomes seadusega võimaluse, et vähihaigete laste vanemad saaksid lapsega koos olla ning vanemale makstaks haigushüvitist kogu

lapsega haiglas oldud aja ja arsti määratud koduse ravi korral ka lapsega kodus oldud aja jooksul,” seletas minister.

Kehtivas seaduses on haigushüvitisel praegu 14 päeva piir. „Arutame lastearstidega läbi, kas sarnane erisus peaks

Võimatu on hooldamise vahele töösutsakaid sättida või mingeidki plaane teha.

peale vähihaigete kehtima veel mõne eriti raske haiguse diagnoosimisel,” selgitas Rõivas.

„Leppisime kohtumisel vähihaigete laste vanematega kokku, et aitame likvideerida ka teise Eesti Päevalehe artiklis toodud kitsaskoha – info killustatuse erinevate riigi- ja omavalitsusasutuste pakutavatest toetustest, teenustest ja abist. Vanemate ettepaneku korraldame infopäevad nii Tallinna lastehaiglas kui ka Tartu ülikooli kliinikumis ja koostame infopäevade põhjal ka trükise, kus erinevate teenuste ja toetuste võimalused lihtsalt ja arusaadavalt loetletud,” lisas minister.

Elu haigla ja kodu vahel

„See on hea uudis,” nõustus ka Kairi. „Oluline on põhimõte, et meie tööd võetakse kui tööd ja riik tasub meile selle eest,” leidis ta. „Praegune olukord on lihtsalt ebavõrdne. Kui mu laps jääb haigeks, siis ma tahan, et mulle makstakse hüvitist minu eelneva töötasu põhjal. Ma olen ju ka 16 aastat tööl käinud ja kõik need

aastad makse maksnud. Siis nüüd, kui minul on abi vaja, ei saa ma midagi.”

Kuueaastane Katariina, kes eelmisel nädalal lastehaiglas keemiaravi sai, on sel nädalal tagasi kodus kosumas. Juba reedel tuleb tal taas minna haiglasse vereproove andma ja kontrolli. Selline näebki välja vähihaige ravi. Veidi aega haiglas, siis taas kodusel režiimil, ja nii edasi-tagasi. Kunagi

täpselt ette teadmata, milline järgmine päeva- või nädalakava välja näeb. Seda otsustab arst jooksvalt. Seetõttu on võimatu sinna vahele mingeid töösutsakaid sättida või üldse mingeid plaane teha. Pea võimatu on seepärast näiteks ka pere teisele lapsele lapsehoidja korraldamine. Kui teise lapse söime tahaks viia, oleks jälle mure, sest söimest saavad lapsed ju tihti haigused külge ja siis võib viiruse vähihaige lapse juurde tuua.

Kui näiteks vähihaige laps ise on veel kaheaastane, siis emale kehtib veel lapsepuhkus. See aga tähendab auto-maatselt, et ema ei saa praeguse süsteemi kohaselt ka näiteks Tallinna linnas 19-eurost hooldajatasu. Ehk probleemide rägastik, millega lapsevanemad silmitsi seisavad, on pikk ja keerukas. Seetõttu leiavadki nad, et oleks mõistlikum, kui nad hooldamise kui töö eest riigilt tasu saaksid ja seega oleksid mingigi sissetulekuga kindlustatud. Ja et see kehtiks üle riigi, mitte ei sõltuks elukohajärgse omavalitsuse suvast. ●

ANSIP: EDELARAUDTEE OLEKS VÕINUD ESIALGU JÄTKATA

Peaminister Andrus Ansipi sõnul pidanuks rohkem pingutama, et koostöö Edelaraudteega oleks jätkunud seni, kuni kõik uued rongid on laekunud. „Ebamugavused ei olnud põhjendatud.

Neid võib küll mõista, aga alati oleks võinud asju paremini planeerida ja tekkinud ebamugavusi ära hoida,” rääkis Ansip eile riigikogu ees. Rongide väljavahetamist pidas ta õigustatuks. **ERR**

VÄLJAKUTSELE KIHUTANUD PÄÄSTEAUTO SÕITIS KRAAVI

Eile hommikul sõitis Pärnumaal Paikuse vallas tulekahju kustutamaks sõitnud päästeauto teelt välja. Õnnetuse põhjustas päästeautole vastu sõitnud sõiduga sõitnud päästeautole teed andmast. Pärast õnnetust sõitis autojuht peatumata edasi. „Tee oli kaugale nähtav, polnud puid, kurve ega muid takistusi,” teatas päästekeskuse esindaja. **Delfi**

ga sõitnud päästeautole teed andmast. Pärast õnnetust sõitis autojuht peatumata edasi. „Tee oli kaugale nähtav, polnud puid, kurve ega muid takistusi,” teatas päästekeskuse esindaja. **Delfi**

Täna digilehes

- Facebook kaotab Soome noorte seas populaarsust.
- Lühisõnumite toksimine tekitab kroonilise häda.

emuutus aste hüvitise

KOMMENTAAR

Minister: palun lapse- vanemate ees vabandust

Taavi Rõivas

sotsiaalminister

Teen lähiajal riigikogule ettepaneku muuta ravikindlustuse seadust selliselt, et vanematel oleks võimalik raskelt haige lapsega ravi ajal oluliselt kauem koos olla. Kindlasti peaks vanemale makstav hüvitis katma kogu lapsega koos haiglas veedetud aja ja arsti otsuse korral ka koduse ravi aja. Raskelt haige laps vajab vanemate tuge ja riigi roll on teha kõik selleks, et peret selles kirjeldamatult keerulises olukorras toetada.

Mul on siiralt kahju, et sotsiaalministeeriumi kommentaar esmaspäevases loos avaldatud kujul keskendus probleemi sisulise mõistmise asemel paragrahvidest informeerimisele. Isana mõistan, et vanema ja lapse suhteid seaduseparagrahviga ei kirjelda. Palun südamest vabandust kõigi lapsevanemate ees, keda selline kommentaar solvas.

Vähihaigete laste vanemate liit ootab sponsoreid

Vähihaigete laste vanemate liit loodi juba 1992. aastal, ent jäi mõneks ajaks varjusurma. Tänavu märtsis hakkas liitu taas aktiivselt vedama Märt Avandi koos teiste aktiivsete lapsevanematega.

Avandite viieaastane poeg Albert suri 2012. aasta alguses pärast 19-kuulist võitlust vähihaigega. Seega nad teavad, millist tuge lapsevanemad sellel raskeimal perioodil vajavad ja kuidas seda anda.

„Meie liit käib koos iga kuu. Iva on selles, et need, kellel on kogemused, oskaksid teistele psühholoogilist abi anda ja juhendada, kuidas midagi teha,” selgitas Märt Avandi. Kuigi esmalt oli põhifookuses just psühholoogilise abi andmine, on nüüdseks kerkinud teise teemana ka majandusliku abi pakkumine.

Seda eeskätt just üksikvanematele, sest neil ei ole milleski elada perioodil, kui nad iseennast haige lapse ravile ja hooldusele pühendavad.

Avandi sõnul on liidul viimasel ajal tekkinud ka sponsoreid, kelle tuge soovitaksegi kasutada just keerukamates olukordades lapsevanemate materiaalseks toetamiseks.

●● Liidu kohta leiab infot ja kontaktid internetist aadressilt: **www.vahilapsed.ee**

Foto: Eero Vabamägi

Intensiivne vähiravi neelab Katariina jõuvarud. Seetõttu kasutab ta ratastooli, väikeõde Johanna Elisabeth tuleb kaasa kelguga.

Piusal külmus surnuks Aafrikast pärit illegaalne immigrant

Eesti piirini smugeldatud aafriklased ujusid üle Piusa jõe. Üks sai niivõrd rängalt külma, et suri.

Tuuli Jõesaar
tuuli.joesaar@epl.ee

Eile hommikul sai Eesti piirivalve Vene kolleegidelt teada, et Eesti piiri lähedal on salk eeldatavalt illegaalseid piiriületajaid ja üks neist õnnestus ka kinni pidada. Kolm põgenikku pääsesid Vene piirivalve käest jooksu, pagesid ligi 15 külmakraadist hoolimata Piusa jõkke ja ujusid üle Eesti piiri.

Eesti piirivalvurid hakkasid aafriklast otsima ja kaks külmast värisevat meest saadi peagi Koidula piirivalvekordoni juures kätte, aga kolmas põgenes metsa. Ta leiti veidi hiljem, aga oli juba niivõrd külmunud, et elustamiskatsetest hoolimata teda päästa ei õnnestunud.

Põgenikud olid tabamishetkel lühikestes pükstes ja üks lausa palja ülakehaga, kuna nad olid pärast jäistest jõest väljatulemist visanud riided seljast. Nende päritolu on veel ebaselge, aga PPA kommunikatsioonijuhi Martin Luige sõnutsi on esialgsel andmetel tegu emmast-kummast Sudaanist pärit meestega. Surunud aafriklase edasine saatust on esialgu lahtine. „PPA võtab ühendust välisministeeriumiga, mis võtab siis ühendust Sudaaniga, kui nad ikka sealt pärit olid,” ütles Luige. Ülejäänud kahele põgenikule külm nii hullusti liiga teha ei jõudnud. Lõuna prefektuuri pressiesindaja Kerly Peiteli sõnul on nad praegu piirivalvurite valve all Koidula kordonis.

Makstakse tööjõuga

Selge on, et oletatavad sudaanlased ei jõudnud Eesti piiri äärde omal jõul, neid vahendati. Samuti on selge, et neid vahendanud inimesed ei tegutsenud heategeval eesmärgil.

Üks üle jäise Piusa jõe ujunud aafriklane põgenes metsa, kust piirivalvurid ta leidsid, kuid selleks ajaks oli mees juba külmunud ja teda ei suudetud elustada.

Foto: PPA

Tegu on osaga inimkaubandusest ja kahtlemata olid aafriklased Euroopasse pääsemise eest kas juba maksnud või pidid tasuma selle eest tööga Euroopas. Vahendajat sel korral Eesti ega Vene piirivalvel tabada ei õnnestunud.

PPA piirivalveosakonna riskianalüüsi talituse juht Ago Tikk rääkis eelmisel aastal pärast palju tähelepanu pälvinud nn vietnamlaste juhtumit, et Eestist viiakse aastas

läbi mitusada illegaali. Rännet Euroopasse ajendab enamasti vaesus või sõda. Kui

Illegaalide vahendajaid Eesti ega Vene piirivalvel tabada ei õnnestunud.

inimestel on soov kodumaalt pääseda, aga tema kodumaa pole riik, kust ärasõiduks saab lihtsalt osta lennupileti, tekibki teenusepakkumine, mis on sisuliselt inimkaubandus. Nii kohtub vaese riigi elanik inimesega, kes pakub talle transporti mõnda rahulikkude ja jõukamasse riiki. Transpordi, piiriületuse ja vahenduse eest tuleb tasuda, hind võib olla 8000, aga ka kuni 30 000 dollarit. Sellist raha rändajal üldjuhul võtta pole ja „teenuse” eest tuleb tasuda tööga. Kui kaua Euroopasse toomise eest rügada tuleb ja mis töö antakse, on „teenusepakkujad” otsustada. Naisi sunnitakse enamasti prostituutideks või vabrikutööle, mehed pan-

nakse enamasti mõnele tootvale tööle, aga ka kokkadeks.

Sisuliselt aastateks orjastatud illegaalide arvel rikastuvad vahendajad. Põrandaaluses äris liigub raha on mõistagi raske hinnata, aga Ago Tikk tõi mullu esile, et näiteks 2007.

aastal teenisid inimkaubitsejad üksnes Iraagist pärit inimeste Euroopasse smugeldamise pealt 175 miljonit eurot.

Eesti piiril tabatakse illegaalseid piiriületajaid järjest rohkem, aga seni ei olnud ühtegi surmajuhtumit. 2007. aastal avastas piirivalve 41 illegaalselt üle piiri tulnud või toodut, aga 2012. aastal juba 293. Inimkaubitsejaid tabada on keeruline, sest rühmitused on rahvusvahelised ja tavaliselt ei tea üks lüli teisest midagi.

Eestis tabatud illegaalseid piiriületajate sihtriiki ei ole Eesti: selle valik otsustatakse nii samast rahvusest kogukonnas kui ka tuleviku perspektiivi ja sotsiaaltoetuste põhjal. ●

Vietnamlased Võrumaal

Möödunud, 2013. aastal äratasid palju tähelepanu Eestisse smugeldatud vietnamlaste juhtumid.

Veebruari alguses tabati Võrumaal 28 vietnamlast ja ka nende esimene vahenduslüli, Armeenia kodakondsusega mees.

Juunis üritas Venemaa kodanik tuua Venemaalt Eestisse kuus vietnamlast, kuid piirivalvurid pidasid nad Värskas kinni. Kaks vietnamlast õnnestus piirivalvuritel kohe kinni pidada, kuid ülejäänutest jooksid kaks piirivalvureid märgates edasi Eesti sisemaa ja teised kaks Venemaa poole. Nemat tabati mõne tunni möödudes.

Kokku tabas Eesti piirivalve mullu 56 vietnamlast, keda püüti Venemaalt Eestisse smugeldada. Kõigi juhtumite puhul kahtlustatakse inimkaubandust.

Eesti kaudu üritati vedada Venemaalt pärit kopteriosi

Esialgu pidi koorem liikuma Valgevene kaudu Poolasse, kuid veokijuht otsustas Eestisse põigata.

Joosep Värk
joosep.vark@epl.ee

Eelmise aasta 13. detsembril peeti Luhamaa tollipunktis kinni Venemaalt tulnud veoauto, millest avastati Vene päritolu helikopterite propellerilabad.

Veatavaks kaubaks olnud Vene helikopterite Mi-8 ja Mi-17 propellerilabad kuu-

luvad Eestis strateegilise kauba nimekirja kategooriasse ML-10. See puudutab õhusõidukeid ja nende osi, mis on spetsiaalselt loodud või kohandatud sõjaliseks kasutuseks. Kuna kauba vedajal luba ei olnud, konfiskeeriti propellerilabad piiripunktis.

Maksu- ja tolliamet alustas asjas kriminaaluurimist ja kuulutas tunnistajana üle autojuhi, kes koorma Moskva oblastist Himkist peale laadis ja Eestisse vedas. Autojuhi sõnade kohaselt vormistas ta Venemaa tollis kõik vajalikud dokumendid. Ta ei olnud teadlik strateegilise kauba transiidi litsentsi vajadusest, kuna Venemaa Föderatsioonis selle kauba vedamiseks litsentsi ei nõuta.

Tegutses üksi

Propellerilabasid vedanud firma tehnilise direktori selgitusel pidi neile teadaolevalt kauba kohaleveoks tellitud transport liikuma Venemaalt Valgevene kaudu Poolasse. Sarnaselt Venemaaga ei nõuta ka kahes viimati mainitud riigis helikopteri tiivikute ja varuosade vedamiseks erilitsentsi.

Mi-17

Foto: Reuters/Scanpix

Kuna autojuht ei kooskõlastanud muudetud marsruuti tellijaga ning sõitis omavoliliselt läbi Eesti ja ei olnud teadlik siin nõutavast eriloast, konfiskeeriti laadungiks olnud kopteriosad. Saatjafirma, mis tegeleb lennumasinate varuosade vahendamisega, on nende

tagasi saamiseks esitanud välisministeeriumi strateegilise kauba komisjonile vajaliku taotluse ja on propellerilabad kätte saanud.

Maksusadaluse kaitsmise seadusele viidates ütles MTA pressiesindaja Uku Tampere, et asjaga seotud firmade ja isikute nimesid ning menetlust amet kommenteerida ei saa. Autojuhi marsruudi muutuse tagamaad ei ole teada. ●

Urmas Paet nõuab vangidele valimisõigust

Välisminister Urmas Paet soovib kiiremas korras vangide valimisõiguse kohta seadust muuta.

Välisministeerium lähtub oma nõudmises Euroopa inimõiguste kohtu (EIK) praktikast, mille järgi vangide absoluutne valimisõigusetajamine ei vasta Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsioonile.

Minister Paet saatis esmaspäeval riigikogu põhiseaduskomisjoni esimehele Rait Marustele kirja, milles juhtis „taas kord” tähelepanu sellele, et riigikogu valimise seaduses ei ole midagi muutunud. Vangidel on hääletamine Eestis endiselt ühemõtteliselt keelatud.

„Arvestades, et Euroopa Parlamendi valimised on juba 25. mail 2014 ja järgmised riigikogu valimised toimuvad 1. märtsil 2015, tuleks valimis- seadusi muuta viivitamatult, arvestades EIK-i lahendites märgitud kriteeriume,” teatas Paet kirjas.

EIK-i hinnangul on vangidele kohaldatav automaatne valimiskeeld ebaproportsionaalne. 17. septembril 2013 kaasuses Söyler vs.Türgi tehtud otsuse puhul ei nõustunud kohus arusaamaga, et Türgis tahtliku kuriteo toime pannute kehtiv valimiskeeld oli piisavalt paindlik. EIK leidis, et proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt peab valimisõiguse äravõtmisel olema piisav seos karistuse ning konkreetse isiku käitumise ja teo asjaolude vahel.

Osaline õigus

Riigikogu põhiseaduskomisjoni juht Rait Maruste nentis, et vangide valimisõiguse piiramine on rahvusvaheliste seadustega vastuolus, kuid lisas, et seaduse muutmise ei tähenda tingimata seda, et valida saaksid kõik vangid.

„Keegi ei nõua meilt absoluutset valimisõigust vangidele, vaid üksnes regulatsiooni. Näiteks võiks jätta valimisõigusetajad vangid, kes on süüdi mõistetud esimese astme kuriteos,” selgitas Maruste.

Maruste tuletas meelde, et Euroopa inimõiguste konventsioon jõustus Eestis 16. aprillil 1996. „Selle järgi ei peaks kedagi valimisõigusest ilma jätma, kuid meie keeld vangide valimisõiguse osas on rahvusvahelise kohustusega vastuolus ning see tuleb seadustest kõrvaldada,” rääkis Maruste.

Maruste sõnul on seadusemuudatuse juba teinud enamik Euroopa riike. On jäänud veel paar riiki, nende seas Eesti. „Olen seda teemat arutanud ja selgitanud, aga koalitsiooniline tahe seda teostada. Ma ei tea, millal edasi jõuame,” selgitas Maruste. ● Delfi

Tallinna sisekontroll jäi Priit Kutseri invakaartide juhtumi uurimisega jänni

Üllatav järeldus: transpordiameti juhid püüdsid korruptsioonikahtlust ignoreerida.

Kristjan Pihl
kristjan.pihl@epl.ee

Korruptsioonisüüdistus Tallinna linnaametis on katki hammustamiseks liiga kõva pätkel, lühidalt öeldes võttis linna sisekontroll niimoodi kokku Eesti Päevalehe artikli põhjal algatatud uurimise. Artiklis väitis nüüdseks ametist lahkunud peaspetsialist Aado Kuuse, et transpordiamet on väljastanud ebaseaduslikke parkimislube. Sisekontrolli akt seda otsesõnu ei kinnita ega lükka ka ümber. Dokumendis põhjendatakse hoopis, et linnatranspordi osakonna juhataja Ruth Pärn, keda endised alluvad süüdistavad surve avaldamises, „andis parkimiskaartide kohta vastuolulisi selgitusi”. Ja ongi kõik.

Novembris välja antud viieleheküljeline aruanne on tegelikult oluliselt põhjalikum ja võib sisaldada avalikkusele huvipakkuvaid detaile, kuid sisekontroll kuulutas selle asutusesiseseks dokumendiks.

Kahtluse esitanud Kuuse tegevusele sisekontrollil mingeid etteheiteid ei olnud.

Juurdepääsupiirang kehtib 2088. aastani. Praegu on avalikud üksnes menetluse eesmärgid ja see osa aktist, mis puudutab Aado Kuuse tegevuse uurimist. Parkimisloa pettuse asjaolude ja „muude oluliste tähelepanekute” asemel laiuvad aga mustad lüngad ja nende vahel fraasid „ei ole võimalik tõsikindlalt väita” ja „ei õnnestunud kontrollida”. See-ega püsib lugu sõna-sõna-vastu-

olukorras. Väidetava pettuse avalikustanud transpordiameti endise peaspetsialisti Kuuse sõnul avaldas osakonna juhataja korduvalt linnavalitsuse infosaalis töötanud alluvatele survet.

Väidetavalt soovis Pärn, et nad väljastaksid invaliidilubade valitud isikutele, kel aga arstitõendeid esitada polnud. Pärn eitab seda ja näeb süüd hoopis töötajatel, kui nad tema teadmata ebaseaduslikke lube väljastasid. „Mina vastutan ainult konkreetse tööloigu, mitte üksikute ametnike tehtud otsuste eest,” põhjendas Pärn Eesti Päevalehele ja keeldus edasistest kommentaaridest.

Aas pöördus ka politseisse

Mitu endist linnavalitsuse töötajat kinnitasid Eesti Päevalehele, et loa omanikuks said teiste seas tuntud kommunaalpoliitikud. Kuuse, kelle üks ametikohustusi oligi kaartide kehtivuse kontrollimine, esitas registrisse päringu ja selgus, et Põhja-Tallinna linnaosa vanema asetäitja Priit Kutseri nimel on andmebaasis korraga lausa kaks kehtivat luba. Selline olukord on seaduse järgi täiesti lubamatu.

Sisekontrolli poole pöördus menetluse alustamiseks abilinnapea Taavi Aas, kelle nõunikuna Kutseri parkimislubade väljastamise hetkel töötas. Nüüd palus Aas sisekontrollil uurida, kas Kuusel oli ikka juriidiline õigus kasutada parkimiskorralduse andmebaasis Kutseri delikaatseid isikuandmeid – selleks, et tõestada kaartide ebaseaduslikkust. Teisisõnu soovis Aas väita, et kõnealuses olukorras ei pühitse eesmärk sugugi abinõu.

Kontrolörid olid aga teistsugusel seisukohal ega näinud

Isikuandmed kaitseta

Sisekontroll heidab Ruth Pärnale muu hulgas ette delikaatsete isikuandmete kehvi hoiutingimusi. Niivõrd tundliku teabe hoidmiseks ei ole rakendatavad turvameetmed kaugełki piisavad, seisab aktis.

Transpordiameti juhataja asetäitja Tiit Siimon vaidleb sellele vastu: „Amet ei nõustu väitega, et delikaatsete isikuandmete säilitamisega oleks tõsisem probleeme,” ütles Siimon ja lisas, et invaliidisust kinnitavaid arstitõendeid hoiati suletud kapis ja kolmandatel isikutel polnud neile juurdepääsu.

Kuuse tegevuses mingeid rikumisi, järelevalve tegijate hinnangul puudub loos distiplinaar- ja ka väärteokoosseis. Kindluse mõttes esitas Aas siiski kuu aega hiljem avalduse politseisse, aga ka seal tuli eita vastus.

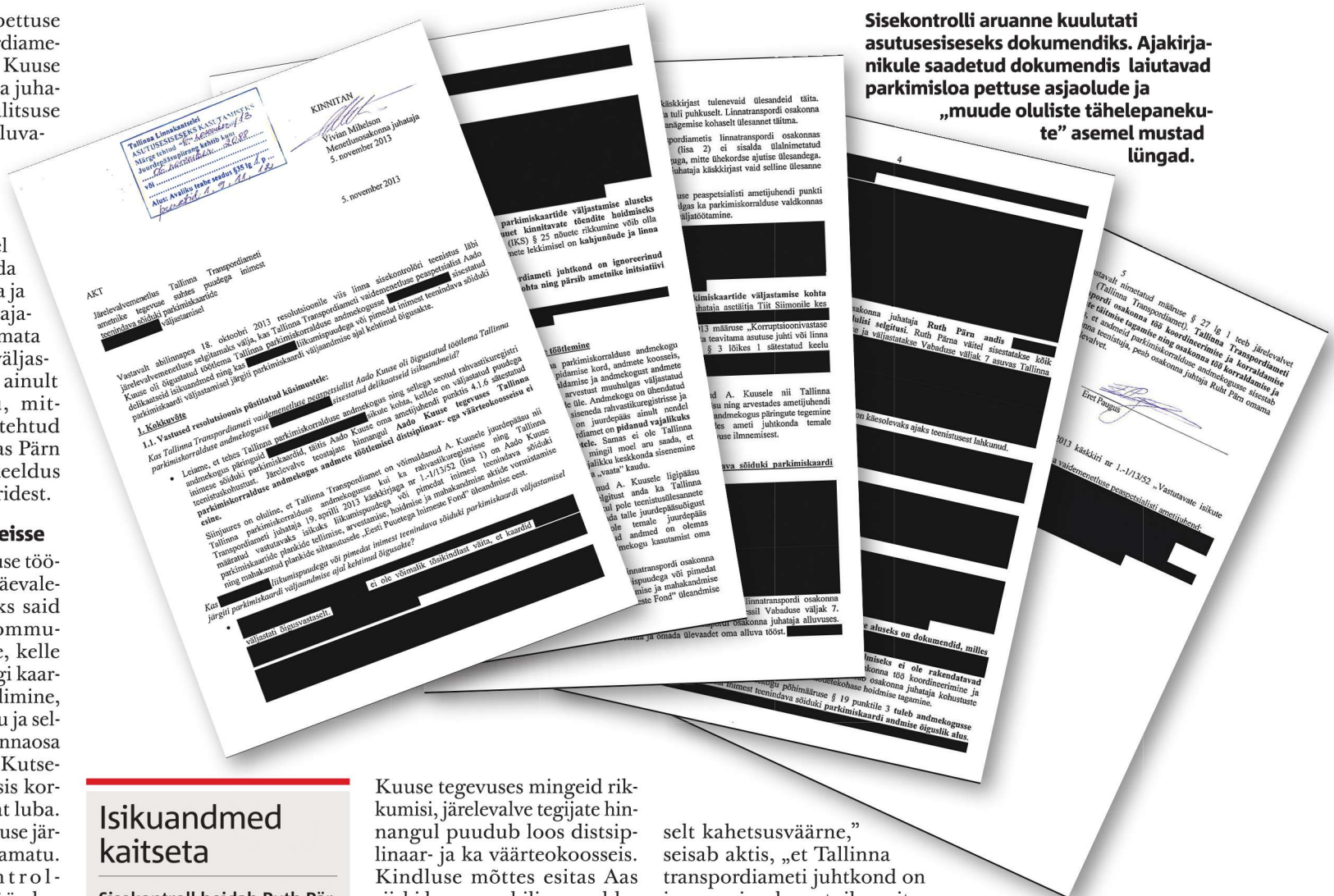
Sisekontrolli aktis rõhutatakse, et Kuuse pöördus pettust avastades kõigepealt transpordiameti juhtkonna poole. See oli ainuõige samm, julgustasid teda kontrolörid. Kuna juulis, kui Kuuse rikumise avastas, viibis ameti juhataja Andres Harjo puhkusel, võttis märgukirja vastu tema asetäitja Tiit Siimon. Ometi ei hakanud Siimon välja selgitama võimalikku pettust, vaid jättis hoopis mulje, et pole tõsisest süüdistusest üldse kuulnudki. „On äärmis-

selt kahetsusväärne,” seisab aktis, „et Tallinna transpordiameti juhtkond on ignoreerinud ametniku esitatud infot võimalike probleemide kohta ja püüdnud ametnike initsiatiivi kontrolli tegemisel.”

Eile Eesti Päevalehega rääkides sõnas Siimon, et jutt ei vasta tõele. „Ma reageerisin kohe! Uurisn Ruth Pärnalt, kas sellised väited peavad paika. Selgus, et kõik dokumendid, mis puuet tõendavad, on täiesti olemas,” kinnitas Siimon. Edasi tegeles probleemiga tema sõnul osakonna juht Pärn, aga kuidas täpselt, ei osanud Siimon öelda.

Seda, miks kehtis Priit Kutseri nimel samaaegselt kaks parkimisluba, selgitas trans-

Sisekontrolli aruanne kuulutati asutusesiseseks dokumendiks. Ajakirjanikule saadetud dokumendis laiutavad parkimisloa pettuse asjaolude ja „muude oluliste tähelepanekute” asemel mustad lüngad.

pordiameti jurist Tiit Eenmaa. Tema sõnul oli üks Kutserile kuulunud luba vahepeal hävinud ja välja vahetatud. Kolm aastat hiljem kandis aga üks ametnik selle siiski tagasi andmebaasi. „Miks ta seda tegi, on mõistatus meie endalegi,” tunnistas ta. Eenmaa soovitas artikli kirjutamisega oodata, sest välja antud akt on tema sõnul vahedokument. Transpordiametile on antud aeg, et esitada vastuväited, ja seda kavatsetakse tema sõnul kindlasti teha. Aga millal? „Mis seal salata: juba tänase päeva jooksul,” muigas jurist eile. ●

VANA BASKINI TEATRI etendused

ETENDUSTE ALGUS KELL 19.00
Piletid müügil Piletimaailmas, Piletilevis, Statolis ja kohapeal.
www.vanabaskiniteater.ee

RICHARD BAER
SÜDAMESÕBRAD

20.01. Märjamaa Rahvamaja
21.01. Vanemuise Teater s/m
22.01. Endla Teater
26.01. Rakvere Teater
27.01. Salme Kultuurikeskus
03.02. Võru Kultuurimaja
04.02. Rapla Kultuurikeskus
06.02. Keila Kultuurikeskus
07.02. Salme Kultuurikeskus
09.02. Kuusalu Rahvamaja

RAIVO RÜÜTEL, EDUARD SALMISTU (Rakvere Teater), MARIKA KOROLEV, KATRIN VALKA, ALLAN KRESS ja ALICE KIRSIPOU

28.01. Väandra Kultuurimaja
29.01. Kilingi-Nõmme Klubi
30.01. Mäetaguse Rahvamaja
18.02. Ugala Teater
19.02. Toila Seltsimaja
20.02. Otepää Gümnaasiumi saal
25.02. Põlva Kultuurikeskus
26.02. Türi Kultuurimaja
27.02. Kose Kultuurimaja
28.02. Rae Kultuurikeskus

RICHARD BAER
OOTAMATU ETTEPANEK

HELGI SALLO, RAIVO TRASS, RAIVO METS, VELJO REINIK

15.01. Kuressaare Kultuurikeskus
16.01. Orissaare Kultuurimaja
17.01. Viimsi Huvikeskus
23.01. Lihula Kultuurimaja
31.01. Elva Kultuurikeskus
05.02. Jõgeva Kultuurikeskus
13.02. Kunda Klubi
16.02. Vanemuise Teater s/m
17.02. Salme Kultuurikeskus

MIKA WALTARI
TULE TAGASI, GABRIEL!

ENE JÄRVIS, ANNE PALUVER, AGNES AALISTE, JÜRI AARMA

001 VBT

MINA HAKKAN PEAMINISTRIKS 24.01 Salme Kultuurikeskus

Eesti välisabi lööb rekordeid

2,4 miljonist eurost suurem osa liigub abivajajateni rahvusvaheliste organisatsioonide kaudu.

Kelli Seiton
kelli.seiton@epl.ee

Filipiinide supertorm Haiyan ei purustanud Eestis ühtegi eestlast oma kodust pagema ja sadade tuhandete teistega pagulaslaagrit uueks koduks nimetama. Ometi on Eesti panus nende kaugele paikade ja inimeste abistamisel küllaltki suur – palju higinäiteid töötunde ja 1,1 miljonit eurot. Just nii suure summaga toetas Eesti riik möödunud aasta jooksul eespool mainitud kahe sündmuse ohvreid. Kogu aasta humanitaarabi potist moodustab see pea poole. Mullu jagas riik välisministeeriumi kaudu humanitaarabi 2,4 miljoni euro eest, millest suurem osa läks Aafrika ja Lähis-Ida riikidesse. 2012. aastal oli see summa näiteks 1,1 miljonit.

„Kriisi korral tegeletakse esimesed kaks nädalat inimelude päästmisega. Kui kõige põnevam aeg otsa saab ja meedia tähelepanu kriisilt hajub, algab ülesehitus. See on olu-

tudengeid,” selgitas projekti juhtiv Jevgeni Jutkevits. Ta juhtis tähelepanu, et projektist on kasu ka meie päästjatele, kes end selle raames arendavad. „Meil on Moldovaga palju ühist, alustasime paarkümme aastat tagasi samalt stardilavalt. Me oleme olnud kiiremad ja efektiivsemad ning nüüd aitame nad järele,” kirjeldas ta.

Väike osa kriisidest saab abi

„Tegelikult toetame väga väikest osa maailma kriisidest. Peame iga kriisi puhul vaatama, mida meil on pakkuda ja mis on suuresti varem riikide vahel kokku lepitud,” rääkis välisministeeriumi arengukoostöö ja humanitaarabi büroo direktor Kaili Terras. Eesti pakutav jõuab abivajajateni peamiselt kahte teed pidi. Esiteks abistajate, päästjate, arstide või haridusellu panustajate näol. Samuti võib Eesti püstitada kriisisituatsioonis teistele abistajatele baaslaagrit, et need saaksid oma tööd teha. Selline näide on möödunud aastast Filipiinidelt, kus oli Eesti päästjate laager esimesena valmis ja pakkus teistele päästjatele tööks vajalikku abi.

Teine abistamisvõimalus on suurte rahvusvaheliste abiorganisatsioonide, näiteks ÜRO Lastefondi (UNICEF) või ÜRO pagulaste ülemvoliniku ameti (UNHCR) kaudu. Välisministeerium andis organisatsioonide vahendusel mullu 1,3 miljoni euro eest humanitaarabi. Terras märkis, et kuna sel puhul ei näe välisministeerium täpselt, kes ja kuidas abi osutab, annab Eesti raha ainult neile organisatsioonidele, mille nõukogus ta ise on (UNICEF) või kelle tööd saavad diplomaadid täpselt Genfis jälgida (UNHCR).

„Kuna kriisid kestavad sageli kauem, kui meedia neid kajastab, siis hoiame silma peal ka pikaajalistel ehk unustatud kriisidel. Näiteks Kesk-Aafrika Vabariigis toimuv, sest sellised kriisid võivad uuesti kriitiliseks muutuda,” sõnas Terras. Rahvusvaheliste organisatsioonide kaudu saavad riigid aidata seal, kuhu meil endal pole vajalike oskustega inimesi saata või see on ebamõistlikult kallis. ●

Kriisi korral tegeletakse esimesed kaks nädalat inimelude päästmisega.

line,” sõnas MTÜ Mondo toetusprogrammijuht Riina Kuusik-Rajasaar. Ta selgitas, et abi vajavale riigile on lihtne teha ühekordne rahasüst, keerulisem on olla pidevalt juures, riiki taas jalule aidata ja ennetada uusi kriise. MTÜ on võtnud enda kanda hariduse ja tervise valdkonna ülesehitamise rolli. Möödunud aastal said näiteks Süüria põgenike lapsed Jordaania Zaatari pagulaslaagris koolilõunat ja arvutiklassi.

Abi suitsusukeldumises

Hoopis teisest valdkonnast on mullune sisekaitseakadeemia projekt, kus humanitaarabirahast loodi Moldova vabariiki suitsusukeldujate koolitussüsteem. „Suitsusukeldumist nad oskavad, sisuliselt me õpetame, kuidas hinnata

Kiire esmaabi

Kaili Terras selgitas, et humanitaarabi võiks võrrelda inimesele pakutava esmaabiga. See on esimene ja kõige kiirem abi, mida osutavad riigid ja organisatsioonid mõne ootamatu katastroofi puhul. Olgu selleks siis taifuun, kodusõda või majavaringud. „Humanitaarabi küsimise osakaal on suurenevas. Ja Eesti ei vaata neist abipalvetest

mööda,” ütles Terras ja lisas, et abipalvetest ei vaata mööda ka tavainimene. „Filipiinide katastroofi missioonil helistasid päästeametile ja välisministeeriumile kõige tavalisemad Eesti inimesed ja pakkusid end appi minema. On väga palju inimesi, kes on oma riigi üle uhked, et me võimaluste piires hoolime, ja tahavad ise kaasa lüüa.”

Liibanon, 130 000 eurot
(UNICEF*, UNRWA*)
ÜRO Lastefond toetab Süüria laste haridustee jätkamist Liibanonis. Põhja-Liibanonis asuv Palestiina põgenikelaager Nahr el-Bared, mis sai 2007. aastal pommitamisel kannatada, sai toetust laagri ülesehituseks ja kiireks abiks pagulastele.

Palestiina, 80 000 eurot
(UNICEF)
21 perekeskust pakub Gaza sektoris Palestiina lastele nõustamist ja tuge. UNICEFi kaudu toetab Eesti seda, et perekeskuste abi jõuaks 63 000 lapseni.

Jordaania, 262 806 eurot
(UNHCR*, MTÜ Mondo, päästeamet)
Zaatari põgenikelaager Süüria pagulastele sai eestlaste abi haridusvaldkonnas – lisaks moodul-koolidele ja sisustatud arvutiklassidele said lapsed MTÜ Mondo kaudu ka koolilõunat. Azraqi põgenikelaagris pandi päästeameti abiga püsti laagri keskus ehk kontor töötajatele. Pagulasi toetati ka UNHCR-i kaudu.

Liibüa, 6909,18 eurot
(päästeamet)
Eesti arst saadeti Liibüasse „Arstid ilma piirideta” missioonile, kus ta osales metanoolimürgistuste tagajärgede likvideerimisel.

Tšaad, 70 000 eurot
(Maailma Toiduprogramm)
Projekt, milles Eesti osales, abistab pooltseitset miljonit alatoitumise all kannatavat last ja imetavat ema.

Kesk-Aafrika Vabariik, 130 000 eurot
(UNICEF)
Kesk-Aafrika Vabariigis toetab Eesti ÜRO Lastefondi kaudu konfliktipiirkondades vägivalda all kannatavaid naisi ja lapsi ning seda, et lapsed jõuaksid hariduseni.

Moldova, 79 974 eurot
(sisekaitseakadeemia)
suitsusukeldumise koolitussüsteemi loomiseks

Türgi, 127 000 eurot
(UNHCR, MTÜ Iqra)
2000 euro eest sai Võru MTÜ Süüria pagulastele kogutud annetused nendeni transportida. Ülejäänud summa sai UNHCR pagulaste toetamiseks.

Süüria, 100 000 eurot
(WHO)
Maailma tervishoiuorganisatsiooni kaudu toetati lastehalvatuse vastu vaktsineerimist.

Eesti abistas mullu enim Filipiine, süürlasi ja maailma lapsi

Iraak, 125 000 eurot
(UNHCR)
Süüria pagulaste toetamiseks.

Afganistan, 20 000 eurot
(UNICEF)
20 000 euro eest toetatakse lastehalvatuse vastast kampaaniat ja vaktsineeritakse lapsi.

Jeemen, 50 000 eurot
(UNICEF)
Jeemeni projektiga kaitstakse 1200 last Jeemenis lastekaubanduse, vägivalla ja kuritarvitamise eest, aga antakse ka vanematest eraldatud ja saatjata lastele esmast humanitaarabi.

Somaalia, 50 000 eurot
(UNICEF)
Somaalia laste hariduse kättesaadavuse jaoks.

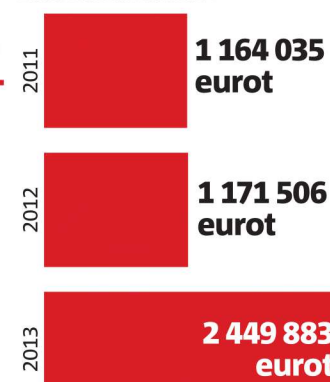
Lõuna-Sudaan, 50 000 eurot
(UNICEF)
Toetus oli mõeldud imetavatele emadele ja alla viieaastastele lastele, kes on alatoitunud.

Filipiinid, 406 201 eurot
(Rahvusvaheline Punase Risti komitee, UNICEF, päästeamet)
Peamiselt on toetus mõeldud Filipiine laastanud supertormi Haiyani tagajärgede likvideerimiseks. Päästeameti kaudu maandusid kohapeal ka kaks eestlast, kes panid püsti teistele abipakujatele mõeldud baaslaagri.

Poole rohkem abi

Kolmel viimasel aastal on rahasumma, mille Eesti välisministeeriumi kaudu humanitaarabiks jagab, lausa kahekordistunud. Tänavu on selleks summaks planeeritud samuti umbes kahe miljoni euro jagu.

Eesti humanitaarabi

Suur tükk organisatsioonidele

Suure osa humanitaarabi rahast annab Eesti eri organisatsioonide tegevuse toetuseks või siis selleks, et need saaksid parandada oma päästevõimet. Kõige suurem summa, kokku 630 000 eurot, läheb ÜRO erinevatele allorganisatsioonidele.

220 000 eurot

ÜRO pagulaste ülemvoliniku ametile (UNHCR), ÜRO hädaabi keskfondile (CERF) ja ÜRO Palestiina pagulaste abiorganisatsioonile (UNRWA)

Rahvusvahelise Punase Risti komiteele (ICRC)
50 000 eurot

Päästeametile Eesti päästemeeskonna võimekuse tõstmiseks
43 942 eurot

MTÜ Mondo humanitaarabi suutlikkuse jätkuprojekt
29 651 eurot

Eesti Punase Risti vabatahtlike koolitusprogrammile
8400 eurot

Uuring: uus Ülemiste ristmik suurendas oluliselt Peterburi tee läbilaskevõimet

Järvevana teel suurenes liiklus pärast ristmiku avamist 2012. aastaga võrreldes kolmandiku.

Urmas Jaagant
urmas.jaagant@epl.ee

Kolm kuud tagasi avati üks Eesti suuremaid seniseid liiklusprojekte Tallinna Ülemiste liiklussõlm. Tallinna linnavalitsus tellis kohe uuringu, et teada saada, kui palju uus ristmik liikluse läbilaskevõimet suurendas. Muutusi suur liiklussõlm küll tõi, kuid nende puhul tuleb silmas pida, et liiklusvoogusid mõndeti enne ristmiku avamist, kui ehitus alles käis, ja pärast avamist, kui tänavatelt kadusid kõik ümbersõidud, kitsendused ja takistused.

Ülemiste ristmiku avamise eelse vaatlusega loendati Peterburi teel hommikul tippunnil kella seitsmest üheksani kokku 1246 sõidukit, pärast ristmiku avamist aga 3206 sõidukit. Kahe tunni- ga mahtus väga tiheda liiklusega magistraalilt seega läbi 39% rohkem autosid. Samal ajal vähenes tippunnil auto- de hulk nii Suur-Sõjamäe kui ka Laagna tee loenduspunk- tis, esimeses 869 ja teises 805 sõiduki võrra.

Uuringust ilmneb, et uus ristmik on veelgi rohkem tihendanud liiklust Järvevana teel. Paar nädalat pärast Ülemiste liiklussõlme ava-

mist loendati seal ligi 57 000 autot, mis on 30% rohkem kui 2012. aastal samal ajal. Novembri keskel liikus mööda Järvevana teed Mustamäe poole arvutuste järgi ligi 4000 autot tunnis. Kui need autod ühtlaselt kõigile radadele ära jaotada, oli sõidukitevaheli- ne intervall 1,8 sekundit, mis on uuringu koostajate arvates ohtlik. „Siit aga selgub, kui väike samm on ühe mastaap- se ahelkokkupõrkeni,” seisab uuringus.

Rüütelmaa: hea tulemus

Üldisemalt leitakse, et uus ristmik on kesklinna liiklust 6% vähendanud. „Tammsaare tee ja Järvevana tee suunalistes loenduspunktidest on enne ja pärast liiklussõlme avamist ööpäevane liikluskooormus kas- vanud 6–10% ja samal ajal on Sõpruse pst – Endla – Tulika

Peterburi teelt mahub nüüd hommikuse tippunni ajal läbi 39% rohkem autosid.

ristmikul pärast liiklussõlme avamist liikluskooormus vähe- nenud 6%,” seisab analüüsis.

Täpsustuseks ütlesid uurin- gu koostajad Eesti Päevalehe- le, et kuigi Ülemiste ristmik ei olnud ehituse ajal küll päris suletud, andsid kesklinna liikluskooormuse vähenemisse nüüd panuse ka need, kes ehi- tuspaika seni kesklinna kau- du vältisid.

Tallinna transpordiameti liikluskorralduse osakon-

Peterburi teelt tulijad jõuavad nüüd kiiresti üle viadukti ja läbi tunneli Järvevana teele.

Foto: Andres Putting

na juhataja Talvo Rüütelmaa sõnul on kesklinna liikluskoo- rmuse 6% vähenemine väga hea tulemus. „Liiklus on kandu- nud Ülemiste kanti. Uue rist- miku eesmärkideks oligi kesk- linnas kooormust vähendada ja Ülemistel liiklussujuvust suu- rendada,” sõnas ta.

Kriitikutele, kelle sõnul aitas Ülemiste hiigleristmik ummikud ainult ühest kohast teise kolida, vastas Rüütel- maa, et üks objekt kõiki proble- me lahendada ei saagi. „See lahendas Tartu maantee ja Peterburi tee mured, nüüd

aga tulevad välja järgmised kohad, neid lahendades jälle järgmised,” ütles Rüütelmaa ja nimetas muu hulgas Haa- bersti ringi.

Samuti ei nõustu ta, et pea 100 miljoni euro eest saadud 6%-line, võib-olla väiksemgi kesklinna liikluse vähenemi- ne on selle raha eest liiga vähe. „Tõusnud on ka liiklusohutus. Peterburi tee ja Tartu maantee on nüüd eri tasanditel, juurde on tehtud kergliiklusteid, pal- ju uuendati kommunikatsioo- ne,” loetles linna liikluskorral- duse juht. ●

KOMMENTAAR

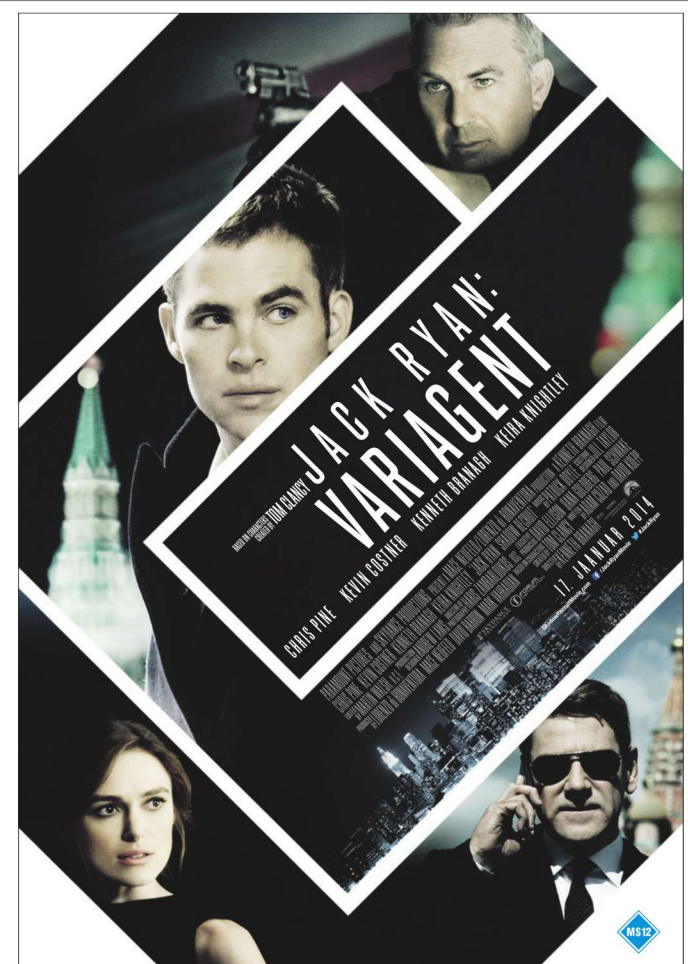
Vajame terviklikku pilti

Marek Rannala

TTÜ logistikainstituudi doktorant

Kesklinna autoliikluse vähenemi- ne oli loogiline tulemus. Ma jõuan nüüd TTÜ-st Piritalle autoga viis- kümme minutit kiiremini. Aga kui palju muutus sõiduaeg või sõidu- tingimused ühissõidukite või jalgr- tatistega liiklejate jaoks? Inimeste liikumist ja linnaplaneerimist peaks

käsitlema tervikuna, suurte ristmi- ke ehitus ja liiklusvoogude mõõt- mised on tagajärgedega tegelemi- ne. Iga liikumisvajadust saab eri- nevalt lahendada, kas auto, ühis- sõidukite, jalgrattaga või jalgsi. Tal- linnas keskendutakse kahjuks endi- selt ainult autodele. Nüüd ongi jälle autoga natuke mõnusam sõita, aga see autosid linnast vähemaks ei vii, pigem ahvatleb autoga sõitma.

VÄLISMAA

BRITID: EL-I TULEB REFORMIDA VÕI MUIDU ASTUME VÄLJA

Suurbritannia rahandusminister George Osborne (pildil) hoia-
tas eile Euroopa Liitu, et seal
tuleb teha reforme, kui soovi-
takse, et Suurbritannia selle liik-
meks jääks. Osborne'i arvates on

Euroopa majanduse areng seis-
kunud. Euroopa allakäiku pee-
geldavad tema sõnul üha vähe-
nev osa maailma patenditaot-
lustes, suur tööpuudus ja suured
heaolukulutused. **Delfi**

INDIA PEALINNAS VÄGISTATI TAANLANNA

Grupp mehi vägistab India pea-
linnas New Delhis 51-aastase
Taani naise. Rünnakut kinnitas
Taani välisministeeriumi pres-
siesindaja. Rohkem kui kuuest
mehest koosnenud jõuk ähvar-

das naist noaga. India politsei
esindaja sõnul oli naine pärast
muuseumi külastamist ära eksi-
nud. Taani välisministeerium
väljastas Indiasse suunduvatele
naistele ka reisihoiatuse. **Delfi**

Vastasseis Tais võib jälle päädida sõjaväe sekkumisega

Meeleavaldajad nõuavad
valitsuse lahkumist,
opositsioon boikoteerib
valimisi, sõjavägi on ootel.

Kaivo Kopli

kaivo.kopli@epl.ee

Taimaal, valdavalt küll pealin-
nas Bangkokis ja sealgi mitte
kogu suurlinna ulatuses käi-
vad juba ligi kaks kuud mas-
silised meeleavaldused. Nõu-
takse valitsuse tagasiastumist.

Valitsus on välja kuulutanud
ennetähtaegsed parlamendiva-
limised, mis peaksid toimuma
2. veebruaril. Protestijad ei ole
sellega nõus, nendega lähedalt
seotud peamine opositsiooni-
partei on kuulutanud valimis-
tele boikoti. Suureneb võima-
lus, et olukorra lahendamiseks
sekkub sõjavägi.

Milles asi? Vastasseisu juu-
red on kaugemalgi kui 2006.
aastas, mil sõjavägi viimati
võimu võttis. Praegused mee-
leavaldused said aga novemb-
ris alguse pärast seda, kui par-
lamendi alamkoda võttis vastu
amnestiaseaduse, mis kriiti-
kute sõnul võimaldaks endi-
sel peaministril Thaksin Shi-
nawatra kodumaale naasta
ja vanglakaristusest pääseda.
Thaksin kukutati 2006. aas-
tal sõjalises riigipöördes, mil-
lele eelnesid ulatuslikud valit-
susvastased meeleavaldused,
kus Thaksini süüdistati kor-
ruptsioonis ja võimu kuri-
tarvitamises. Thaksin pages
välismaale ja mõisteti tagasel-
ja süüdi korruptsioonis, aga ta
on jäänud väga populaarseks
eriti maapiirkondades.

Juhib kulisside tagant

Thaksini poliitikat on edasi
ajanud tema keelatud partei
asemele loodud uus erakond
Pheu Thai (ligikaudses tõl-
kes Tailaste Eest või Tailaste
Jaoks), mille üks liider ja üht-
lasi praegune peaminister on
Thaksini noorem õde Yingluck
Shinawatra. Lihtsustatult öel-
des ongi selles meeleavalajate
meelest asi. Parlamendi üle-
m-
koda küll tühistas amnestia-
seaduse, kuid demonstratsioo-
ne see ei vaigistanud. Protes-
tijate arvates kontrollib Pheu
Thai valitsust ikkagi Thaksin.

Protestijate eesotsas on Sut-
hep Thaugsuban, endine ase-
peaminister, kes astus mee-
leavalduste vedamiseks välja
opositsioonilisest Demokraatli-
kust Parteist, mida nähakse siis-
ki suuresti demonstratsioonide

Meeleavaldajate juht Suthep Thaugsuban (esiplaanil) on protestima toonud sadu tuhandeid inimesi.

Foto: Reuters/Scanpix

Mis saab edasi? Viis varianti, mis võivad ka kattuda

1. Esiteks on võimalik nn
kohtulik riigipööre, mil-
lele viitab mitme kõrgema koh-
tu aktiivsus viimastel nädala-
tel. Nii käib ülemkohtus prot-
sess rohkem kui 300 parlamen-
disaadiku üle, enamik neist on
Pheu Thai liikmed, kes võidak-
se mõista süüdi konstitutsiooni
ebaseadusliku muutmise katses,
kui nad püüdsid muuta parla-
mendi ülemkoja otsevalitavaks.
Põhiseaduskohtus on aga aru-
tusel valitsuse otsus, mis andis
talle õiguse teha rahvusvahe-
lisi lepinguid ilma parlamendi
nõusolekuta. Opositsioon on
selle eest nõudnud peaminis-
ter Yingluckile ja tema ministri-

tele poliitikas tegutsemise keeldu.
Pheu Thai partei eelkäija keelati
ja saadeti laiali kohtuotsusega.

2. Sõjaline riigipööre. Sõja-
väejuhtkond on seekord
püüdnud säilitada neutraalsust,
kuid kui meeleavaldused peak-
sid muutuma vägivaldsemaks ja
isegi kui ei ole selge, kelle süül,
siis võib sõjavägi anarhia välti-
mise põhjendusel võimu ha-
rata. Kohtunike ja senaatori-
te määratult ja kuninga heaks-
kiidul pandaks ametisse ajuti-
ne valitsus, mis ilmselt püüaks
muuta valimiseseadusi nii, et
Thaksini populaarsus ei väljen-
duks otseselt valimistulemustes.

3. Kolmas stsenaarium on
ebatõenäolisem, sest
kasvavad kahtlused, kas vali-
mised ikka toimuvad. Kui need
siiski aset leiavad, siis suure
tõenäosusega peaks Yingluc-
ki partei taas võitma. Võima-
lik, et Thaksini-vastased protes-
tid vaibuvad taas mõneks ajaks.

4. Neljanda variandi kor-
ral valimised toimuvad,
Yinglucki partei võidab, kuid vas-
tased ei aktsepteeri seda. Juba
kampaania ajal saab öhku visa-
ta süüdistused pettustes, võlt-
singutes, tehnilistes vigades ja
meeleavaldused valimiste läbi-
viimise takistamiseks. Valimis-

komisjon ei pruugi tulemu-
si heaks kiita ja asi liigub taas
kohtuliku või sõjalise riigipöör-
de poole. Kui protestid jätkuvad
ja valitsusel pole seadusandja
tuge, siis võib sõjavägi sekkuda.

5. Võimalik on ka valimiste
edasilükkamine. Teadmi-
ses, et Yingluck peaaegu kind-
lasti võidab, kasutavad vastased
iga legaalselt võimalust nende
nurjamiseks, esitades arvukalt
kaebusi. Võib tulla valimiste-eel-
ne kõrgema kohtu otsus, et kuju-
nenud olukorras ei ole vabad,
õiglased ja demokraatlikud
valimised võimalikud. Taas võib
järgneda sõjaväe sekkumine.

taga. Protestijad on peamiselt
linnaelanikest keskklassi esi-
indajad, kelle taga nähakse suur-
äri- ja finantseliiti. Bangkokis on
suurim meeleavaldus küündi-
nud paarisaja tuhande inimese-
ni, seni on meeleavalduste tõttu
saanud surma kaheksa inimest.

Suthepi sõnul on eesmär-
giks Thaksini „poliitilise
masinavärgi” purustamine,
milleks on vaja „rahvanõu-

kogu” kokkukutsumist, mis
paneks kuninga heakskiidul
kaheks aastaks ametisse ajuti-
se peaministri. Selle aja jook-
sul peaks 300-liikmeline „rah-
vanõukogu”, mille liikmed
nimetaksid erinevate eluala-
de kutseühingud, ja protes-
tiliikumise juhtkond paran-
dama korruptsioonivastaseid
seadusi ja viima läbi poliitili-
se reformi. Ideed ja lahendu-

sed on jäänud segaseks, vähe-
malt üks eesmärk paistab aga
olevat selge – Thaksini mõju-
võimu kaotamine.

Endine politseikolonel
Thaksin ajas miljarditesse ula-
tunud varanduse kokku 1990.
aastatel telekomiaaris, võitis
poliitikasse suundudes 2001.
aasta valimised ja sai esime-
seks valitsusjuhiks, kes püsis
võimul terve valimistsükli.

Mida mõjukamaks ta muutus,
seda rohkem vastuseisu teki-
tas ta nn rikastes ja rojalistli-
kus eliidis. Tema populistliku
poliitika – näiteks peaaegu
tasuta arstiabi – toetajaiks
on jäänud madalam ja alam-
keskklass, peamiselt maapiir-
kondade ja eriti põhjapoolse-
te provintside rahvas, kes on
saanud ka kõige rohkem kasu
riigi raha neile suunamisest. ●

NSA nuhib ka internetti ühendamata arvutites

USA rahvusliku julgeoleku
agentuur (NSA) on kasutanud
salajast tehnoloogiat, et nuh-
kida arvutites, mis pole isegi
internetti ühendatud.

Ajaleht New York Times
kirjutab NSA endise kaastöö-
taja Edward Snowdeni leki-
tatud dokumentidele viida-
tes, et kokku 100 000 arvutis-
se üle maailma on paigutatud
väikesed seadmed, mis saada-
vad välja raadiolaineid.

Sihhtmärgid on olnud Hiina
ja Venemaa relvajõud ja narko-
kartellid, kirjutab ajaleht. Väs-
keim leke kirjeldab üksikasjali-
selt, kuidas NSA on pääsenud
sihtmärkidele ligi, paigalda-
des arvutitesse väikesed mik-
roskeemid või USB kaardid ja
kasutades andmete edastami-
seks raadiolaineid. Seetõttu ei
ole vaja, et arvuti oleks ühen-
datud laiemasse võrku.

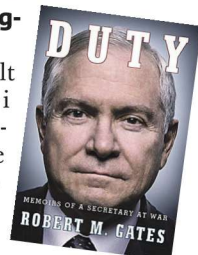
See muudab kasutuks ühe
seni arvuti turvaliseks muut-
miseks lihtsamaks, kuid üht-
lasi efektiivsemaks peetud
meetodi: selle internetist eral-
damise. Kuigi kõnealune teh-
noloogia ei ole uus, polnud
seni teada, USA julgeoleku-
teenistused arvatavasti kasu-
tavad seda. NSA pressiesin-
daja ütles New York Timesile,
et ükski sihtmärk pole olnud
USA-s. ● **Lauri Laugen**

Robert Gates: NATO üritas liiga kiiresti laieneda

USA endine kaitseminister
Robert Gates avaldab oma
äsa ilmunud ja juba enne
poleemikat tekitanud mäles-
tusteraamatus arvamust,
et NATO laienemine oleks
pidanud pärast
2004. aastat aeg-
lustuma.

„Üsna vahetult
pärast NSVL-i
kokkukukkumist
nii paljude
endiste Nõuko-
gude mõjusfää-
ris olnud riikide
NATO-ga liitmi-
ne oli viga. Baltimaade, Poo-
la, Tšehhoslovakkia ja Ungari
vastuvõtmine oli õige asi, kuid
pärast seda oleks pidanud laie-
nemisprotsess aeglustuma,”
kirjutab Gates oma mälestus-
teraamatus.

Samuti leiab Gates, et kat-
se kutsuda NATO-sse Gruu-
sia ja Ukraina oli liialdus. ●
Lauri Laugen

EESTLASED VAJAVAD SÄÄSTUNÕUANDEID

Praxise korraldatud Eesti inimeste säästmiskäitumise uuring julgustab koguma rohkem pikaajalisi sääste, soovib teenusepakujatel tuua turule märkamatu säästmismeetmeid ja pakkuda

erapooletut finantsnõustamist. Uuringu ajendas tõsiasi, et Eesti elanike lootus säilitada pensionieas oma elatustase on suur, kuid nende senine säästukäitumine ei taga lootuse täitumist. **Ärileht**

EESTIS VABA MAJANDUSKESKKOND

11. kohale mulluselt 13. kohalt tõusis Eesti mõttekoja Heritage Foundation ja ajalehe Wall Street Jour-

nal maailma majandusvabaduse edetabelis. Eesti edestas esimest korda ka Ameerika Ühendriike. 12. kohale langenud USA pole esimest korda 20 aasta jooksul enam esikümnes. **Ärileht**

EI OTSITA SUURT PALKA

Pea iga teine eestimaalane ei lahu töölt palga, tingimuste või arenguvõimaluste puudumise pärast. Üle 40% töötajaid lahkub siis, kui nende töökoht kaob. **Ärileht**

Õlleturism sundis Soome suurtootja koondama

Alkoholi ostmine on soomlastele Tallinna sadamas väga mugavaks tehtud: astu ainult sisse ja vali välja.

Foto: Martin Dremljuga

Soomlased ostavad Eestist aastas kaasa kuni 30 miljonit liitrit õlut ja lahjat alkoholi.

Harry Tuul
harry.tuul@arileht.ee

Eile teatas 1836. aastal asutatud õlle- ja karastusjookide tootja Hartwall, et koondab müügi-mahu vähenemise tõttu 140 töötajat 830-st. Osaliselt põhjendas suurfirma personalikärpeid sellega, et soomlased toovad eratarbimiseks üha rohkem alkoholi Eestist, kus nii hinnad kui ka maksud on madalamad. „Majandusolukorra üldine ebakindlus on vähendanud nõudlust. Erasisikute alkoholiimport Eestist on juba suurem kui kogumüük Soome restoranides ja baarides, samal ajal kui makse ja reklaamiregulatsiooni pidevalt karmistatakse,” ütles Hartwalli juht Pekka Rantala.

Eesti suuremad õlletootjad A. Le Coq ja Saku õlletehas peavad Soome konkurendi ütlusi põhjendatuks, kuid veidi ülepaistatuks. „Turistidele müük moodustab õllest ja lahjast alkoholist tänasel päeval ligi 25% Eesti turu müügist. Kogu Soome õlleturg on hinnanguliselt 400 miljonit liitrit ehk Eestist tuuakse sisse umbes 7% kogu Soome turu mahust,” selgitas A. Le Coqi juht Tarmo Noop. „Kindlasti mõjutab Eestist import Soome turu mahutusi, kuid mitte drastiliselt. Suurem tõenäoliselt on Soome turu langus karastusjookide segmendis tänu maksustamisele,” arvas Noop.

Sõnum Eesti tootjatele

Ka Saku õlletehase juhi Margus Kasteina hinnangul moodustab Eestist ostetud õlu 6–7% Soome õlleturust. „Kuna oleme naaber-

riigid, on selge, et inimesed teevad ratsionaalseid otsuseid ning ostavad võimalusel kaupu sealt, kus on soodsam. Soomes on õllele kehivad maksud kõrgemad kui Eestis, kuigi ka meil on need olnud viimastel aastatel pidevas tõusutrendis,” rääkis Kastein. Tema arvates annab Soomes toimuv Eesti poliitikutele

Alkoholivedu Eestist ületab juba Soome restoranide ja baaride kogumüüki.

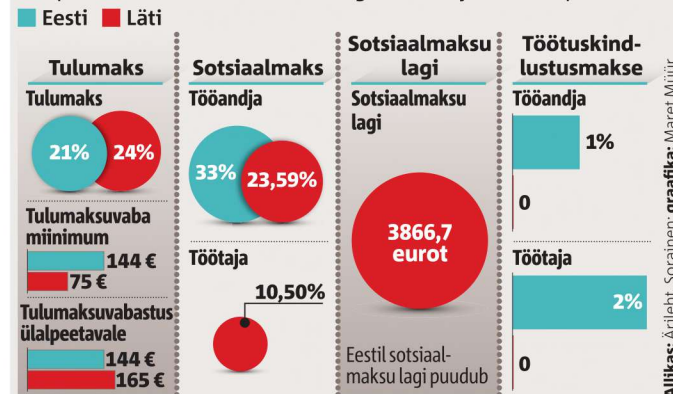
ja tootjatele märku prognoosida, mis võib juhtuda, kui Eesti õlleaktsiis peaks drastiliselt kasvama. „Sel juhul liiguks meie ostja Lähti ning see oleks löök nii siinsele maksulaekumisele kui ka tootmisele,” ütles Kastein. Soome enda vastukajas Hartwalli koonda-

misteatele kahetses osa Soome poliitikuid, et nad kiitsid heaks aasta algusest jõustunud alkoholiaktsiisi tõstmise. „On täiesti ebaloogiline, et samal ajal kui räägitakse hoiu tagamisest kodumaal, toetatakse maksudega viinarallit Eestist. Probleemid on alles, kuid sektori töökohad mitte,” ütles näiteks Keskerakonna parlamendisadik Jaana Pelkonen Helsingin Sanomate veergudel.

Sarnaselt Eestiga tõstis Soome aasta alguses aktsiise ja alkohoolsed joogid kallinesid keskmiselt 2,3%. Rohkem tõsteti seejuures lahja alkoholi maksu: õllele 8,2% ja veinil 8,6%. Kange alkoholi maksu tõsteti veidi üle 5%. Maksude tõstmisega loodab Soome valitsus alkoholimaksudest saadavat tulu 63 miljoni euro võrra suurendada. ●

Läti ajab jõulist maksupoliitikat

Läti paistab Eesti kõrval silma eelkõige erisuste ja erandite poolest.

Sotsiaalmaksu lagi meelitab kuldajusid Eesti asemel Lähti

Sotsmaksule lae kehtestamisega võis Läti ärikeskkond Eesti omast atraktiivsemaks muutuda.

Ann-Mari Nergi
ann-mari.nergi@arileht.ee

Eelmise aasta lõpus otsustas Läti valitsus kehtestada 1. jaanuarist 2014 sotsiaalmaksu lae ja kaotada brutopalga aastast 46 400 eurot ehk kuus 3866,7 eurot ületavalt osalt sotsiaalmaksukohustuse. See tähendab, et Läti palgatöötaja aastase sissetuleku osalt, mis ületab nimetatud summat, enam sotsmaksu ei võeta. Muudatus puudutab Läti sotsiaalkindlustusameti andmetel ligi 4300 inimest ehk 0,4% kõigist kindlustatutest.

Soovitatakse Lätti

Ka Eesti valitsus lubas oma alguses tegevusprogrammis kaotada sotsmaksu kuupalga 4000 eurot ületavalt osalt just 2014. aastast, kuid eelmise aasta kevadel sellest loobuti. Paljud ettevõtjad, eelkõige kõrgepalgaliste ametikohtade loojad ja nende esindajad vangutavad aga nüüd pead, kuna Läti on võitnud sotsmaksu laega selge konkurentsieelise n-ö kuldajade ja neid palkavate firmade endale meelitamisega. Kui näiteks Skype'i endine juht Tiit Paananen jäi Läti otsuse kiitmisega pigem tagasihoidlikuks, öeldes, et kohe konkurentsi kartma ei peaks ja küll Eesti jõuab „järele võtta”, siis töandjate keskkliidu tegevjuht Toomas Tamsar tõdes Ärilehele, et juba praegu soovitatakse Baltimaadesse laieneval firmal eelistada pigem Lätti kui Eestit. „Ärikeskkonna atraktiivsuse poolest kipuvad konkurendid eest ära minema, sotsiaalmaksu lae puudumine tähendab veel üht argumenti sellise suundumu-

se kasuks,” rääkis Tamsar. Ta lisas, et Eesti ettevõtete töötajumaksud on ühed Euroopa kõrgemad ja see takistab kõrgepalgaliste töökohtade siia toomist. Keskkliidu seisukoht on kehtestada sotsiaalmaksu lagi kolme keskmise kuupalga suurusle summale ehk umbes 2800 eurole.

Rahandusminister Jürgen Ligi eelkõnelejate kurbust ja muret ei jaga, sest tema sõnul võib lätlastel olla konkurentsieliseid, kuid need ei peitu maksusüsteemis. „Sotsiaalmaksu lage saavad nad [Läti] kehtestada kõrgema sotsiaalmaksu (34,09%) ja tulumaksu (24%) arvel, ka on nende ettevõtte tulumaksu tase kõrgem, on kinnisvara ja automaks, maksuvaba miinimum on kaks korda väiksem ja käibemaks 21%,” jäi Ligi eelmise aasta kevade otsusele kindlaks.

Ärilehega rääkinud Läti advokaadid tõid esile, et kehtestatud sotsmaksu lage ületava osa pealt maksu maksmine muutus koormavaks, kuna kõrgepalgaline ei saa riigilt vastu võrdväärselt hüvesid. ●

KOMMENTAAR

Tiit Paananen

ITL-i juhatuse liige

See, et Läti sotsiaalmaksu lae kehtestas, neile kohe konkurentsieelist ei anna, kuid valitsuse otsus näitab selgelt, et Läti suudab luua majandusse uusi hoobasid. Eesti on olnud tubli kärpeme tegemises ja maksulaekumise parandamises, aga võitjad on ikkagi need, kes uusi võimalusi loovad. Ja Lätil on õnnestunud teha mõlemat – kärpida, aga ka edasi minna. Kõrgepalgaliste töölevõtmine soodustab töökohtade lisandumist ka teistes valdkondades. Seega on sotsiaalmaksu lael hoopis maksulaekumist võimendav efekt.

Eesti lastefilmid
KOGU PERE FILMISARI

Sellel neljapäeval, 16. jaanuaril ilmub DVD Nukufilmi 6 filmiga.

Hardi Volmeri „Barbarid” jt

EESTI EKSPRESS EV 95

DVD on koos Eesti Ekspressiga müügil vaid nädal aega. Müügikohad ja tellimine: film.ekspress.ee, film@ekspress.ee, tel 680 4444

a

ARVAMUS

RONGIS SÖÖMISEST

Kui jutt käib pikematest vahemikest, pole see põhjendatud, et tootlustamisele pole mõeldud. Olen sõitnud selliste rongidega näiteks Šveitsis. Seal on minimaalses ulatuses tootlustamine tagatud.

ANDRUS ANSIP, RIIGIKOGU INFOTUND

NUGISEKSI MATUSTEST

Peame seda sügavalt amoraalseks irvitamiseks miljonite eri rahvustest inimeste mälestuse üle, keda piinasid sõja-aastatel elajalikult natsid ja nende käsitsesed. KONSTANTIN DOLGOV, RBK

NATO LAIENEMISEST

Kas eurooplased, ameeriklastest rääkimata, olid valmis saatma oma tütreid ja poegi kaitsma oma Gruusiat või Ukrainat? Vaevalt.

ROBERT GATES MÄLESTUSTERAAMATUS

ÜLIKOOI ei huvita tudengikandidaatide teadmised lemmikalast

Tartu ülikool: ühe mõõduga kõigile

Priit
Simson

arvustoimetaja

Paistab, et keegi Tartu ülikoolist on tõsiselt võtnud Sam Cooke'i laulu „Don't know much about history”.

Tõepoolest, alates eelseisvast suvest võib teist teoreetiliselt saada ajalootudeng isegi siis, kui te ei erista Martin Lutherit ja Martin Luther Kingi, geograafiatudeng, kui teil Iraak ja Iraan segi lähevad, ning bioloogiatudeng, ilma et te teaks, mis on plankton.

Kuldvõtmekesteks Tartu ülikooli sisseastumisel on emakeele eksam ja matemaatikaeksam. Peaasi, et tangens ja tuletis, alus ja öeldis hästi selged oleksid, tulevane eriala on vähem tähtis.

Pole vaja teada, kes sõdisid Liivi sõjas ja kes oli Carl Robert Jakobson. Pole oluline, palju te tuupisite oma põhikooli- ja gümnaasiumiaastatel nimesid, paiku, põhjuseid ja osalisi pähe. Inimene on rektor Volli Kalmu heas uues ülikoolis ainult niipalju

suur, kui ta valdab keelereegleid ja tunneb matemaatikat.

„Ei tea suurt ajaloo, ei tea suurt bioloogiast,” laulis kunagi Sam Cooke, lisades hiljem juurde: „Kuid ma tean, et üks ja üks on kaks.” Maha teadmised, põhiasi, et teie pea oleks muidu kui koorelahutaja, sööda sinna sisse mida tahes. Jutud sellest, et teadus põhineb eelkäijate juba kogutud teadmistel, näikse olevat möödanik.

Ajalukku ajaloota

Ajaloolased on eriti kompromissitud: peale matemaatika ja emakeele muid eksameid polegi. Tundub, et tulevased Enn Tarvelid ja Herbert Ligid hakkavad oma teadustulemusi edastama ainult tabelite kujul.

Bioloogid ja geograafid näiteks suutsid end natuke

Teist võib saada geograafiatudeng ka siis, kui teil Iraak ja Iraan segi lähevad.

kaitsta: jah, sinna saab sisse ka puhtalt matemaatikaeksamiga, kuid ühtlasi toimuvad erialased vastuvõttueksamid neile, kes neid soovivad. Ja siis on võimalik bioloogiaeksamiga üritada sisse saada geograafia erialale ja geograafiaeksamiga bioloogia erialale. Kõigi nende eksami-

te punktid peaksid olema üheselt võrreldavad.

Kas peaksime eeldama, et inimene, kes oskab hästi matemaatikat, oskab kõike muud niikuinii? Rektor Volli Kalm paistab vist nii arvavat küll.

Maalikunsti erialal aga lööb äkki välja ülikooli matemaatikafännide tagasihoidlikkus – ei mingit matemaatikat, emakeele tulemus moodustab 20% ja erialakatse 80% sisseastumiseks vajalikust. Miks nii alandlikult, Leonardo da Vincil tulid ju välja nii matemaatika kui ka maalimine?

Sellise „matemaatilise loogika pidupäeva” tulemus on aga see, et kõvasti arvulise andmeanalüüsiga kokku puutuvad tulevased sotsioloogiatudengid ei peagi tegema matemaatikaeksamit. Psühholoogid, kellel stuudiumi käigus arvutamist kõvasti, usaldavad ainult erialakatset ja akadeemilist testi ning riigiteadustes loeb matemaatika poole vähem kui ajaloos.

Kui loogiline on, et arstitudengiks võib saada ka bioloogiaeksamit tegemata, matemaatika baasil? Kui loogiline on, et kõlblikkust ajalooõpinguteks ei näita ajalugu, vaid miski muu? Sama loogiline kui see, et kaks füüsika ala akadeemikut soovisid, et riigieksam loetaks sooritatuks ühe punktiga. ●

2% RIIGIKAITSELE eraldamine vajab põhjalikku ümberrääkimist

„Püha lehma” dogma

Kristiina
Ojula

Euroopa Parlamendi liige

Teadupärast kehtib NATO liikmesriikidele soovitus, et nende kaitsekulutused võiksid olla vähemalt 2% sisemajanduse kogutoodangust. Just sellest 2%-st on Eesti valitsusel kujunenud aga omaette eesmärk, mida igal juhul, olenemata Eesti inimeste majanduslikust turvalisusest, tuleb täita.

Hiljutises saates „Olukorrad riigis” ütles Kalle Muuli, et Eesti võib ka 20% maksta, aga ikka on see summa suures

Inimeste äravool maapiirkondadest on samuti kaitsepoliitika alane julgeolekuoht.

pildis liiga väike, et NATO julgeolekuvalmidust tervikuna märkimisväärselt parandada. Läti suunab praegu kaitsesektoris Stockholmist rahvusvahelise rahu-uuringute instituudi (SIPRI) 2012. aasta andmetel ainult 0,9% SKT-st. Meie põhjanaabrite Soome ja Rootsi kaitsekulud on vastavalt 1,5 ja 1,2% SKT-st. 2013. aasta Eesti riigieelarves moodustasid kaitsekulud veidi üle 360 miljoni euro ehk 2% Eesti SKT-st. Miks panustab Eesti oma naabritega võr-

reldes niivõrd palju kaitsekulutustele?

Mõttele arutleda 2% dogma vajalikkuse üle viis mind hiljuti ajakirjanik Edward Lucas, kes ütles, et Eesti võiks selle eest saada NATO peasekretäri ametikoha. Pean tunnistama, et olin ka ise palju aastaid pidanud seda 2% pühaks lehmaks.

Aga mõelgem pisut – täites seda eesmärki iga hinna eest, lükkame kõrvale valdkonnad, mis on täna suurel määral ala-

Relvade ja armee kõrval tagavad julgeolekut ka koostöö ja kokkulepped.

rahastatud. Olgu need siis sotsiaal- või infrastruktuurikulud. Seda pole vaja isegi numbritel väljatoomisega illustreerida, kuna neid kohti, kuhu riik peaks panustama, on meil kõigil võimalik näha ja tunda Eesti erinevates paikades ringi sõites. Kui osa sellest 2%-st läheks regionaalarengu investeeringutesse, mis julgustaks ettevõtjaid maapiirkondadesse investeerima ja sinna töökohti looma, siis oleksime kindlasti paremas seisus kui täna. Inimeste äravool maapiirkondadest on omaette julgeolekuoht meie riigile ja seda võiks vaadelda osana kaitsepoliitikast.

Sama turvaline

Leian, et Eesti riik ei kaotaks oma kaitsevõimes ega pälviks liitlaste tähelepanu vähem, kui riigi majandusliku olukorra parandamiseks suunaksime osa kaitsekuludest inimeste heaolusse. Vaadake ringi, suurem osa NATO liikmesriike ei täida NATO organisatsiooni soovituslikku nõuet suunata

2% SKT-st kaitsesektoris. Tuleb aru saada, et relvade ja armee kõrval tagavad julgeolekut ka koostöö ja kokkulepped. Just seda mõistes leiame ehk julguse asuda riigikaitse all mõistma ka selles riigis elavate inimeste majandusliku turvalisuse kaitsmist. Muidu võib juhtuda, et samal ajal kui pingutame hambad risti 2% kokku ajamiseks, pole varsti enam kedagi kaitsta, sest inimeste väljavool on massiline.

NATO liikmelisus tagab meile kollektiivkaitse turvatunde ja seda isegi juhul, kui me ei suuda praegu 2% kaitsekuludesse panustada. Tuletan veel kord meelde, et 2% nõue on soovituslik, seega ei peaks Eesti riik oma kaitsekuludes lähituma pelgalt uhkena kõlavast protsendist, vaid riigi ja rahva tegelikest vajadustest.

Pole normaalne, kui kaitseväl on võimalus teha kulutusi lihtsalt selleks, et „see raha on neile ette nähtud”, samal ajal kui peame heategevuskampaaniate korras koguma raha sünnitusabi tarvikute hankimiseks ega leia raha vanaduspensionitõstmiseks.

Üks meie riigi endistest kaitseministritest on väitnud, et ta peab kahetsusväärseks poliitikute ja teiste arvamusavaldajate soovi vastandada kaitsevälal pensionäridele, puudega inimestele või lastele. Olen nõus, kuid ühtlasi näen, et tegu pole kellegi kolmanda tekitatud vastandamisega, vaid kodanike ja valitsuse laiemal vastuolul taaskordse peegeldusega. 2% SKT-st on väga suur summa meie riigile, mille küsimuses peaks algatama laiemat avatud debati. ●

HILLAR METSA METSIK MAAILM

RIIK PLAAÑIB
TÖÖVÕIMETUSPENSIONÄRID
UUESTI TÖÖLE PANNA.

VANA KULD

Välisministrina eelistas Ojula kaitset haridusele

„Inimesed mõistavad, et tänu NATO-le saame üle julgeolekuvaakumist, kuid nad peavad harjuma sellega, et terrorismivastases võitluses räägib NATO aina rohkem kaasa. NATO väed on juba Afganistanis, peagi võivad nad minna ka Iraaki ja kui Eestist saab alliansi liige, siis pea-

me mõtlema sellele, et ka meie sõdurid saadetakse sinna, ja meil tuleb arvestada inimkaotustega,” rääkis välisminister, kelle sõnul muudab NATO-ga seostuv noored mõtlikuks.

Toetus NATO-le on siiski tugev, olles kasvanud ka vene keelt kõneleva elanikkonna seas 30%-

ni. „Kui varem käis poleemika selle üle, kas me ikka saame sellele kulutada 2% sisemajanduse kogutoodangust, ja noored arutasid, kas ei peaks seda raha hoopis haridusse suunama, siis nüüd on see mõte omaks võetud,” selgitas Ojula.

Põhjarannik 11.02.2004

KANEPILE PAARISMÄNGUS VÕIT

Kui üksikmängus langes Kaia Kanepi Austraalia lahtistel tennisemeistrivõistlustel konkurentsist avaringis, siis paarismängus ületas ta koos Renata Voráčovága esimese takistu-

se. Eesti–Tšehhi duo alistas Sally Peersi ja Viktorija Rajicici (Austraalia) 6 : 3, 6 : 1. Kui esipaar Roberta Vinci – Sara Errani sai läinud ööl võidu, kohtuvad Kanepi ja Voráčová nendega. **Delfi**

PÄRNU KAOTAS

Pärnu Võrkpalliklubi kaotas Euroopa Challenge karikasarja 1/8-finaali avamängus Itaalia klubile Andreoli Latina kõigest tunni ja 14 minutiga 0 : 3 (19 : 25, 19 : 25, 11 : 25). **Delfi**

Eesti suusatamine 2002: meie tipud teenisid kuus kuni 50 000 krooni

Aet Süvari
aet@epl.ee

Kui palju teenis Raul Olle taoline tipp Eesti suusatamise hiilgeajal 2000-ndate algul? Selgub, et vägagi korralikult.

Dopinguarst Vitali Bernatski on Eesti Päevalehele rääkinud mitmest ülekandest, mida suusaäss Raul Olle talle 2002.–2005. aastal tegi ja mille eest Olle väidetavalt „aineid” soetas. Olle on aga kinnitanud, et kuigi ta ülekandeid ise täpselt ei mäleta, oli ilmselt tegemist Bernatskile antud laenu-ga. Kokku on neid ülekandeid 28 000 krooni eest.

Millist elu meie tipud toona, Eesti suusatamise hiilgeajal elasid? Kas on võimalik, et nad teenisid summasid, mis lubasid anda tuhandeid kroone laenu ja seda pärast mitte mäletada?

Väidetavalt said Andrus Veerpalu ja Jaak Mae 2000-ndate alguses stipendiumi umbes 40 000–50 000 krooni kuus, Raul Olle teenistus ulatus umbes 20 000–30 000 kroonini. Olgu võrdluseks öeldud, et Eesti keskmine kuupalk oli 2002. aastal 6000 krooni.

Kas see summa tuli suusaliidu kontolt või abistas ka riik? Kui palju andsid otse sportlastele nende sponsorid? Paraku ei saa suusaliidu toonased juhid siin meie mälu värskendada. 2002. aastal peasekretär olnud Raul Kinks ütleb, et ei mäleta, kuidas toona maksmine käis. „Ju seal ikka stipendiumide süsteem oli,” nendib ta. Alaliidu pikaaegne president Toomas Savi aga väidab, et ta lihtsalt ei tea, kuidas suusatajatele maksti. „Presidendi kohustuste hulka see ei kuulunud.”

Sponsorid toetasid

2001. aasta sügisel kirjutas Postimehe nädalalõpulisa Arter, et suusatajate ja nende kaasade telefoniarved on üüratult suu-

läksid kirja stipendiumina, sest palgatöötajad pääsesid haigekassa nimekirja.

Fakt on igatahes, et septembris 2001 määras kultuuriminister Signe Kivi Raul Ollele 2000-kroonise spordi-stipendiumi. Kuu aega varem olid sportlased sõlminud eraldi sponsorlepinguid, mida siis aasta-aastalt pikendati.

Näiteks 2002. aasta suvel sõlmiti neid Haanjamaal meedia silme all – suusaliidu peaspensoriteks said Hansapank ja Tallinna Piimatööstus, suursponsoriteks EMT ja Saku Õlletchas. Just nende toetus-tega kaeti treeninglaagrid ja võistlusreisid. Peale selle sõlmis iga sportlane eraldi lepingu isiklike toetajatega – näiteks Ollel olid need EMT, Lin-nachitus ja Wõro Kommerts, leidis ka väiksemaid abis-tajaid. Tagantjäre-le ei ole aga teada, kas toetajad maksid Ollele eraldi või tuli nende toetus suusa-liidu kaudu.

Toetus võis tul-la ka muul moel. 2002. aasta jaanuaris sõlmis Olle kol-

Veerpalu ja Mae 2000-ndate alguse stipendium võis olla 40 000–50 000 krooni kuus.

Olle teenistus ulatus 20 000–30 000 kroonini. Keskmine palk oli 6000.

red – toona maksis iga väliskõ-ne ju hingehinda, sest tariife ei reguleerinud veel Euroopa Liidu reeglid. Peale selle tõi Arter esile tähtsa fakti – suusatajatel pole haigekassakaartigi. Seegi viitab tõigale, et tasud, mida suusaliit sportlastele maksis,

me aasta pikkuse sponsorle-pingu Info-Autoga, kes andis talle kasutada Volvo V70 XC uhiuue mudeli, mille poehind oli 585 000 krooni. Pealekauba kuulus varustusse suusaboks. Muide, tollesama Volvoga sat-tus üldiselt laitmatu mainega

Raul Olle 2003. aasta Tartu maratonil, mille finišisse jõudis ta neljanda koha mehena.

Foto: Raigo Pajula / EPL-i arhiiv

Olle ka esimesse väikesesse skandaalikesse. Sponsorleping nägi ette, et Olle osaleb lepinguperioodi vältel ka Volvo reklaamides, kuid Salt Lake City olümpia ajal oli sportlastel reklaamides osalemine keelatud. Info-Auto tuli Ollele vastu ja lõpetas olümpia ajal reklaamide näitamise.

Kopsakad auhinnad

Peale stipendiumide ja toetussummade teenisid sportlased auhinnaraha. 2000. aasta Vasaloppeti, Finlandiahihto ja FIS Worldloppet sarja võidusummast, mis oli kok-

ku 110 000 Rootsi krooni, on juba juttu olnud.

Kuid tasu ei toonud üksnes esikohad. Näiteks 3. märtsil 2003 oli Olle Vasaloppetil kuues ja sai 10 000 Rootsi krooni. Märtsis 2004 tegi Vasaloppeti teine koht Olle 70 000 Rootsi rooni võrra rikkamaks. Vahemikus 2002–2005 jõudis Olle FIS Marat-hon Cup sarjas esikümnesse ligi 15 korral. Paljudel maratonidel olid auhinnatasud ette nähtud esikümnes lõpetajate-le, mõnel aga rohkematelegi. Kopsakaid preemiaid maks-ti ka vahefiniši võitude eest –

Selle nädala Maalehes:

Tüütud pesukarud varsti kohal

» Leedus elavad need loomad juba vabas looduses, peagi ilmselt ka meil. Tüli teevad nad rohkem kui šaakalid.

LOE VEEL:

- » **EVELIN ILVES** aitab Kihnu naistele Indiast põlleriiet otsida.
- » **HIINLASED** hakkavad Värska vett jooma.

KASSAI JÄÄB KOJU

Ungarlane Viktor Kassai ei pääsenud nende 25 vilemehe sekka, kelle FIFA määras väljakohtunikuks Brasiiliasse tänavasuvisele jalgpalli MM-finaalturniirile. **Delfi**

JALGPALLURID PAKUVAD KÕNEAINET

Eesti jalgpallikoondise poolkaitsja Sergei Mošnikov viibib katsetel Kasahstani kõrgliiga uustulnuka Kõzöl-Orda Kaiseri juures. Eesti liiga mullune parim mängija Rimo Hunt sai Saksamaa 3.

Bundesliga klubi SV Elversbergi eest peetud treeningmängus vigastada ja lahkus meeskonna juurest. Joel Lindpere peab homseks andma vastuse Kreeka esiliigaklubi Volou Olympiacose pak-

kumisele. Eesti naiste jalgpallikoondislane Inna Zlidnis sõlmis lepingu Saksamaa tugevuselt teise liigasse kuuluva Hohen Neuendorfi Blau-Weissiga. **Delfi, Soccer.net.ee**

Homme Delfi TV-s

● Homme kell 19 otseülekandega Alexela korvpalli meistriliiga põnevuskohtumisel Rakvere Tarvas – Tartu Ülikool/Rock.

DELFI

2004. aasta Vasaloppetil lausa 20 000 Rootsi krooni.

Nii et rahapuudust suusamehel tollal ei olnud. Kui näiteks karjääri lõpetades meenutas Raul Olle Öhtulehes, kuidas ta oli 1995. aastal veel nii „vaene”, et pidi Tartu maratonil, kus võidetud teise kohaga pääses ta koondisevälise suusatajana Thunder Bay MM-ile, sõitma laenatud suuskadega. „Siis astus ligi Urmas Välbe ja kinkis mulle, koondisest väljas vaesele mehele, ühe paari oma Fischereid. Ütles, et pane nüüd nendega, Olli! Ma siis panin – nii Thunder Bays kui Vasaloppetil 1996 ja Trondheimi MM-il 1997,” tsiteeris Öhtuleht Ollet.

Sellessamas karjäärilõpu artiklis tunnistas Olle ka, et raha on õnnestunud aastatega sukasäärde koguda. „Ega ma nüüd madalstardist ametisse tormama pea, miskit on ikka varuks ka. Mitut aastat ei pea rahakott vastu, kuid ega ma tahagi jalgu seinal hoida,” rääkis ta Öhtulehe intervjuus.

2000. aasta Vasaloppeti võidu puhul Haanja keskuses kingitud maatükk oli seisma jäänud ja Olle mõlgutas selle müügiplaane, et saadud raha eest isatalu korda teha. ●

Ollelt sai toidulisandeid

Vanu ajalehti lapates jäi silma huvitav fakt, et Raul Olle „varustas” 2002. aastal suusakoondist toidulisanditega. Toonane Postimees kirjutas, et meeste suusakoondis kasutas juba 1997. aastast saadik Rootsi päritolu toidulisandit, tippportlastele mõeldud Victell Elite'i. Seda tootis üks Vasaloppeti sponsoreid, ilmselt just seetõttu vahendaski lisandit eestlastele Olle.

„Victell Elite karbis on 30 kilokotti, igas neli tabletti, mis tuleb kord päevas korraga sisse võtta. Tabletid sisaldavad kalamaksaõli, lõheõli, ženšenni jt aineid. Päevadoos maksab 10 krooni,” kirjutas Postimees. „Tavalisest toidust on pärast kurnavat treeningut raske vajalikku vitamiinide kogust kätte saada,” selgitas Olle Victell Elite kasutamise vajadust. „Selleks peaks sööma rohkem, kui magu vastu jõuab võtta.”

Eesti suusakoondise kauaegne (1997–2011) arst Tarvo Kiudma kinnitas eile Eesti Päevalehele: „Jah, kasutasime Victell Elite'i. Minu teada ka hil-

jem kui 2002. aastal, aga tõesti ei oska täpselt meenutada, kui kaua.”

Ent küsimusele, kas toidulisandi tõi maale Raul Olle, vastas ta: „Ma ei tea, kes ja kust seda ostis või kuidas see protsess täpselt toimus. Minu ülesanne see igatahes ei olnud. Oskan vaid lisada niipalju: lähtusime sellest, et preparaat oleks kättesaadav ja mõistagi sobiks koostiselt meie sportlastele. Võib-olla leidsid seda ka siinses apteegivõrgus, ei oska öelda.”

Peale selle tarvitasid suusatajad Opti Fuel 2 pulbrist tehtud jooki, mis pidi taastumisprotsesse tähelepanuväärselt kiirendama. „Koondise peatreeneri teada jaksavad Soome spordikauplustes ligi 300 marka (umbes 700 Eesti krooni) maksvat Opti Fuel 2-e osta Eesti koondislastest ainult Olle, Anders Veerpalu ja Jaak Mae. Ühest purgist jätkub Olle väitel kõige rohkem poolteiseks kuuks. Toidulisandeid ostavad Eesti mees- suusatajad oma raha eest,” märkis Postimees.

Aet Süvari, Andres Vaher

Selver peab mängima *citius, altius, fortius*

Tallinna Selveri võrkpallimeeskonna üleeilse CEV Eurochallenge Cupi 1 : 3 kaotuse Sloveenia klubile Kamniki Calcit otsustas kodumeeskonna kiire ja mitmekülgne mäng. Võtkem appi ladinakeelne olümpiadeviis, et Eesti klubi puudujäädid selgeks teha.

Citius – kiiremini

Lühikese koosseisuga vastased mängisid nauditavalt. Side- mängija Martin Hrasti tõtted olid kiired ja täpsed, mistõttu valitsev Eesti meister sai vastaste rünnakutele korralikult kahese või kolmese bloki ette vähestel kordadel. Selver tegutses ühekülgsemalt: ohtu kujutas peamiselt diagonaalründaja Hindrek Pulk. Kuid sloveenid olid tema efektiivsusest teadlikud ega lasknud Schenkeri liiga hooaja resultatiivseimal mehel palju tegutseda. Veidi kiirendas mängu kolmandas geimis Martti Keele asemel sidemängijaks tulnud Ronald Järv. See geim ka võideti, kuid järgmises kohanesid vastased rütmivahetusega ja võtsid oma.

Altius – kõrgemale

Selveri trump peaks ses kaheksandikfinaalis olema just kõrgus: meie mängijad on sloveenidest pikemad ja peaksid suutma seda väljakul näidata. Ent teisipäeval selleks võimelised poldud. Mitme Selveri mängija sõnusti oli saalis ebataoliselt vähe õhku. Näiteks Pulk, kes pidanuks palli vastaste blokest sageli üle lööma, oli kindel, et just lämbe saali tõttu ei õnnestunud tal tavapärasesse kõrgusse hüpata.

Fortius – tugevamini

Et jõuda eurosarjas sama kaugelt kui kolm aastat tagasi ehk veerandfinaali, tuleb Avo Keele hoolealustel täpselt nädala pärast võita kodus 3 : 0 või 3 : 1 ja olla pärast seda edukam ka kuldses geimis. Ülesanne pole lihtne, kuid meeskonna mängujärgsetest kommentaaridest võib järeldada, et usk ja lootus üleeilsega veel ei kustunud.

Kui Sloveenias üllatas Selverit lämbe saal, siis korduskohtumist võorustavast Kalevi spordihallist saab ilmselt sloveenide sportlasekarjääri üks külmemaid kogemusi. Pealegi ei märgita saali temperatuuri mängu ametlikku statistikasse, nii et külalised ei tohiks külmetamiseks valmis olla. ●

Karl Rinaldo, Kamnik–Tallinn

Jelena Glebova alustas EM-i hiilgava lühikavaga

Jelena Glebova esitas

Budapestis alanud

iluuisutamise EM-il

rekordilähedase lühikava.

Gunnar Leheste

gunnar.leheste@epl.ee

Glebova läheb homsele vabakavale vastu väga korralikult 8. kohalt.

Eesti esinumber sai kirja hooaja parima punktisumma 54,68, mis jääb ta isiklikust tippmargist (55,90) veidi rohkem kui ühe silma kaugusele. Slovaki treener Igor Krokavec oli hoolealuse päevatööga rahul ja avaldas lootust, et Gleboval õnnestub esikümnesse mahtuda ka terve võistluse ehk vabakava lõpus.

Muu hulgas tähendaks see, et Eesti saaks järgmise aasta EM-ile saata kaks naisüksik- sõitjat nagu 2011. aastalgi, kui Glebova lunastas pääsmed aastavarem toimunud koduse EM-i 10. kohaga.

„Olen väga õnnelik. Jelena esitas puhta kava, kui üksikud eksimused piruettides välja arvata. Oleme tema kavadesse väga palju raha investeerinud ja teeme neid koostöös David Wilsoni ja Shae-Lynn Borune'iga veel paremaks,” rääkis Krok-

Jelena Glebova esitab EM-il lühikava. Foto: Reuters/Scanpix

vec Delfile ja Eesti Päevalehele. Enne jääle minekut tuli tal tegelda õpilase närveerimisega: „Ärevus sellisel hetkel on normaalne. Ütlesin talle, et sa oled 24 aastat vana, professionaal ja sul on palju kogemusi. See rahustab teda tavaliselt.”

„Mulle teeks heameelt, kui Jelena suudaks taas pakkuda suurepärase kava. See süstiks enne olümpiat temasse veelgi enesekindlust. Ülejäänud sõltub juba vastastest,” arutas juhendaja hommeõhtust vabakava. „Ta ei ole veel parimas vormis – olümpiani on neli nädalat aega. Usun, et liigume treeningutega õiges suunas,” lausub Krokavec.

Enne medalisõitu kuuluvad esikolmikusse venelannad Adelina Sotnikova ja Julia Lipnitskaja ning Itaalia staar Carolina Kostner. ●

EESTI EKSPRESS
SÕLTUMATU NÄDALALEHT

16. jaanuar 2014

TEST:

Sa oled Eestis elanud liiga kaua, kui...

Kas meist on tehtud **PENSIONI-LAMBAD?**

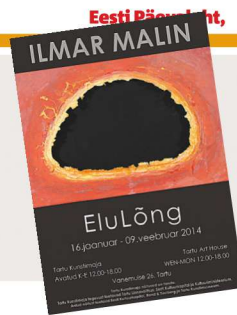

Perekond Kallas võtab Reformierakonna üle?

NEO-NÄIDEND SAI KAANED ÜMBER

Täna kell 19.30 esitletakse Tallinnas Kanuti gildi saalis Kadri Noormetsa näidendiraamatut „go neo und romantix”. Näidend sai 2011. aastal auhinna Eesti teatri agentuuri korralda-

taval näidendivõistlusel. Raamatus illustreerivad teksti üheksa kunstniku tõlgendused näidendist – iga kunstnik tegi kaks suureformaadilist illustratsiooni. **EPL**

HOMMAGE ILMAR MALINILE TARTUS

Täna avatakse Tartu kunstimaajas Ilmar Malini näitus „EluLõng”. Kunstnik Ilmar Malin (1924–1994) oleks tänavu tähistanud oma 90. sünnipäeva. Avatav ekspositsioon on üht-

aegu nii austusavaldus kui ka tagasisivaade kunstniku loomingule. Kunstiajaloo räägitakse temast peamiselt kui Eesti ühest järjepidevama sündraalist. **EPL**

Arhitekt Ado Eigi lõi hea elu miraaže

Arvustus

Margus Karu
arhitektuuriajaloolane

Raadiomaja ja Kirovi kalurikolhoosi hoonete projekteerija Ado Eigi ehitas muinasjutumaa võlulosse.

Rakverest pärit ja väeteenistusest pääsemiseks pärast keskkooli lõpetamist esmalt zootehniku ning tööstus- ja tsiviilehituse erialasid katsetanud Ado Eigi (1938–2008) lõpetas Eesti riikliku kunstiinstituudi arhitektuurieriala 1965. aastal õhtuses õppes. Õpingutega paralleelselt asus ta 1962. aastal tööle toonases suurimas riiklikus projekteerimisinstituudis Eesti Projekt, algul tehnikuna ja hiljem juba projektigrupi juhina. Sellele järgnes töö TKK PI Tsentrosojuzprojekt Tallinna filiaalis (1970–1973) ja S. M. Kirovi nimelise näidiskalurikolhoosi projekteerimisbüroos (1973–1989).

Vaieldamatu klassika

Ado Eigi nõukogudeaegne looming kuulub vaieldamatult toonase arhitektuuri klassikasse. Juba esimene õpingutejärgne suurprojekt, koos Jüri Jaamaga projekteeritud raadiomaja (valminud 1972) on omas ajas eriline ja silmapaistev ning tänaseni üks nõukogude modernismi eredamaid näiteid Tallinnas. Raadiomaja rahvusvahelise, peafassadi ribilise lahenduse isegi ameerikaliku korporatiivmodernismi vaimus loodud projektile järgnevad Ado Eigi silmapaistvamate tööde nimistus arvukad Kirovi näidiskalurikolhoosile projekteeritud hooned (nt Omedu tootmiskeskus (1982) ja Haabneeme lasteaed (1983)). Kalurikolhoosi kõrgajal valminud hooned kujutavad endast toonases tegelikkuses küllaltki erakordset elukeskkonda, milles peituv hea elu kuvand oli paljudele tegelikult kättesaamatu – ta nimetab isegi lasteaia hoonet „võlulossiks muinasjutumaal” (Ado Eigi. „Lasteaia laiendus Haabneemes” –

almanahh Ehituskunst, 1/1981). Neis hoonetes kajastub 1970. aastate teisel poolel toimunud postmodernistlik murang, mille üks eesvedaja Ado Eigi vaieldamatult oma toonase loominguga oli.

Nõukogude Liidu lagunedes oli Ado Eigi üks esimesi Eesti arhitekte, kes asutas oma büroo. Muutunud ühiskondlikes ja majandustingimustes suutis ta kiiresti kohaneda ja jätkata tööd Eesti arhitektuuri ilme kujundamiseks. Tema loomingu viimase kahe kümnendi peateemaks kujunes varasemast erinevalt elukeskkonna projekteerimine individuaalsel tasandil: valdava osa 1990. ja 2000. aastate loomingust moodustavad eramu- ja kortermajad.

Eesti taasiseseisvumisest alates tegeles Ado Eigi aina jõulisemalt ka elukeskkonna ja elamiskultuuri mõtestamisega. Arvukate Eesti arhitektuurilukku kirjutatud projektide kõrval on tema olulisem pärand 1993. aastal loodud Solnessi arhitektuurikirjastus, mis seniajani annab välja ajakirju MAJA ja Eramu & Korter ning eriilmelisi arhitektuuritruki-seid. Aktiivse arhitektuurist kirjutaja ja mõtlejana tegi Eigi algust juba 1980. aastatel, olles tegev almanahhi Ehituskunst väljaandmisel. Kirjastustegevus võimaldas tal laiemale avalikkusele tutvustada nii enda kui ka teiste, nii kodu- kui ka välismaiste arhitektide ja arhitektuurist kirjutajate ettekujutust meid ümbritseva tehiskeskonna kujundamisest. Arhitekt ise ütleb näitust saatvas, ajakirja MAJA esimese numbri eessõnast pärit tsitaadis: „Maja on meie jaoks filosoofiline mõiste, mis kätkeb

Uus raadiomaja, 1965–1972. Arhitektid Ado Eigi, Jüri Jaama. Foto: Eesti arhitektuurimuuseum

Villa Pirital, 2000–2004. Arhitekt Ado Eigi.

Kirovi-nimelise näidiskalurikolhoosi esindushoone Tallinnas Pärnu maanteel, 1977–1978. Arhitekt Ado Eigi. Foto: Ado Eigi arhiiv

Ado Eigi Vilmsi tänava kortermaja maketiga.

Foto: Vambola Salupuu, Ado Eigi arhiiv

Kirovi-nimelise näidiskalurikolhoosi Lasteaed Haabneemes, 1981–1983. Arhitekt Ado Eigi.

Foto: Rein Vainküla, Eesti arhitektuurimuuseum

Nõukogude Liidu lagunedes oli Ado Eigi üks esimesi, kes asutas oma büroo.

endas kõige olulisemat inimese eluks vajaliku tehiskeskonna kor-rastamisel.”

Arhitektuurimuuseumi ülevaatenäitusel on arhitekti looming jaotatud kolmeks suuremaks peateemaks. Ajavahemikku 1965–1973 jäävad ühiskondlikud, kaubandus- ja tootmishoone moodustavad alajaotuse „Rahvale”. Märksõna „Kollektiivile” alla on koondatud Kirovi näidiskalurikolhoosi projekteerimisbüroos valminud projektid. Kolmas teema on „Indiviidile”, mis koon-dab Ado Eigi mitmepalgelist loomingut elamuarhitektuuri vallas. Näituse kujundus on kammerlik. Suur ja muidu küllaltki katkendlik ruum on Omedu tootmiskeskuse ühendusgaleriist inspireeri-

tuna jaotatud kolmeks puiduga vooderdatud tunneliks, kus pildi- ja tekstimaterjalile sekundeerivad arvukad maketid. Põneva lisamõõtmee toovad näitusele fotograaf Kaido Haageni 2013. aastal Ado Eigi loominguga tänapäevast tehtud ülevõtted. See pakub külastajale eelkõige just Nõukogude aega jäävate tööde puhul põnevat, aga ka nukrameelset pilku toonase arhitektuuri praegusele seisule ja toob esile Eesti 20. sajandi teise poole arhitektuuripärandi küllaltki trööstitu saatuse.

Näitusega koos anti välja mahukas kataloog, mis on kavandatud esimeseks trüki-seks sarjast „Eesti arhitektuuriklassika”. Arhitekti eluteele, loomingule ja ehituskunsti mõtestamisele tagasi vaatava põhjaliku kataloogi on koostanud arhitektuurikriitik Karin Paulus ja Ado Eigi poeg, arhitekt ja kirjastaja Tanel Eigi. ●

kuulutus.lehed.ee

Kuulutuste tellimine lihtsamast lihtsam. Vali rubriik, kirjuta tekst ja tasu – kõik ühest kohast! Reakuulutusi saab anda internetis aadressil kuulutus.lehed.ee, e-postiga anni.koppel@lehed.ee ning kõikides Eesti Posti kontorites üle Eesti. Info telefonil 680 4506.

FORUM CINEMAS TOOB SINUNI
THE BOLSHOI BALLET

2013-2014
OTSEÜLEKANDED MOSKVA
SINU KINOS: COCA-COLA PLAZA,
EKRAAN, ASTRI

WWW.FORUMCINEMAS.EE/BALLET

FORUM CINEMAS

Bolshoi

KALLISKIVID

19. JAANUARIL
KELL 17.00

PATH LIVE

Kirjanike Maja

Musta laega saalis
Harju 1, Tallinn

22. jaanuar kell 18.00

INIMESED
ÕRNAL LUMEL

Maarja Kangro
Veronika Kivisilla
Jan Kaus
ja Asko Künnap
loevad oma ja omaks saanud
tekste

Info telefonidel 6 276 410 ja 6 276 412
Pilet 2 €, (üli)õpilastele ja pensionäridele 1 €
Toetab Kultuurkapital

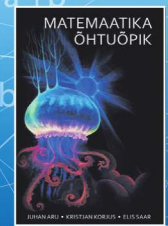

Tallinna Kirjanike Majas
18. jaanuaril kl 11

LASTEHOMMIK
„ON ÜKS...”

LUSTLIKE VIGURJUTTUDEGA ON
KÜLAS ANTI SAAR,
KELLE RAAMATU “KUIDAS MEIL
ASJAD KÄIVAD” PÄRJAS EESTI
LASTEKIRJANDUSE KESKUS MULLU
AASTA ROSINA AUHINNAGA.

pääse 1 euro
www.ekl.ee, 6 276 412

**MATEMAATIKA
ÕHTUÕPIK**

„Matemaatika
õhtuõpiku“
UUS ja PARANDATUD
trükk nüüd saadaval
paremini varustatud
raamatukauplustes!

HEA
LUGU

Müük

Väike mesindustalu Väike-Maarja lähistel annab teada võimalusest osta värsket mett! Mesi on korjatud Pandivere metsadest ja niitudelt ning pakendatud 1 l pakenditesse (1,5 kg). Pakendatud 1 l mee hind on 9 €. Tallinna piires toime-tame tasuta kätte! Tellimusi võtame vastu elektronposti aadressile mesi@24h.ee või tel 5667 7227.

Töö

Ehitusettevõtte pakub tööd ehitus-töölisele info 58541465

Teenus

Kaardid ennustavad Tel 900 1727, 24H, h.1,09€/min. Isiklik ennustus 2014 aastaks, ka kirjalikult: ennustus.ee

Tervis

Parapsühholoog Ž. Stepanjan aitab alkoholi- ja nikotiinisõltuvuse, ülekaalu-lisuse, radikuliidi ja stressi puhul. Konsul-tatsioon. Tel 5858 8910.

Teated

MTÜ Eesti Vigastatud Sõjameeste Ühing müüb enampakkumisel kinnistu aadressil Tallinn, Tatari tn 3 alghinnaga 1 500 000 eurot. Pakku-mised esitada hiljemalt 24.01.2014 kell 15.00 digitaalselt allkirjastatuna e-mailile evsmehed@hotmail.ee. Pakku-mised avatakse 24.01.2014 kell 16.00. Parima pakkumise tegijaga jätkatakse läbirääkimisi notariaalse müügilepingu sõlmimiseks.

Lisainfo: Tallinna linnas Kesklinna linnaosas asuv Tatari tn 3 hoonestatud kinnistu (registrios 141201, katast-riüksuse tunnus on 78401:106:0350, sihtotstarve elamumaa 80% ja ärimaa 20%, pindala 841 m²). Kinnistul asub kaks hoonet (kolmekorruseline elamu ja ärihoone). Kinnistu on koormatud nelja üürilepinguga, mille tähtaeg on 1 aasta. Täiendav info: evsmehed@hotmail.ee

Avaldame sügavat kaastunnet Hellele abikaasa

ENN JUURIK

surma puhul

Ago perega

Sügav kaastunne Katrin Rauale

ÕE

surma puhul

Audentese Erakooli
5.a.klass ja lapsevanemad

Avaldame sügavat kaastunnet Tiia Tiidole abikaasa

REIN TIIDO

kaotuse puhul

Eesti Kontsert

Mälestame

MAILA GRÜNBAUM

Avaldame kaastunnet omastele

Perekond Loide

Südamlik kaastunne
Vaike Treibergile ja tema perele

VENNA

surma puhul

AS Aatmaa ja OÜ Haljava

Mälestame

RICHARD ALEKÕRSI

tema 100. ndal ja

LINDA ALEKÕRSI

tema 90. ndal sünniaastapäeval

Lähedased

Vabariigi Presidendi Kantselei

Mälestab leinas Valgetähe teenetemärgi kavaleri

HEINO
UUSI

ja avaldab südamlikku kaastunnet lahkunu omastele

Mälestame kauaaegset orkestri löökpillimängijat

REIN
TIIDOT

30.06.1942 – 15.01.2014

Sügav kaastunne omastele

Estoonlased,
Eesti Teatriliit

Hinges on sõnatu valu...
Südamel kaunid mälestused
ja õnnetunne,
et olid koos minuga

Lahkus armas abikaasa

REIN
TIIDO

30.06.1942 – 15.01.2014

Hüvastijätt 20. jaan kl 12
Viimsi Püha Jaakobi kirikus

MAILA
GRÜNBAUM

Langetame leinas pea ja avaldame siirast kaastunnet abikaasa Tiidule, Kaile ja Mihklile peredega

Endised töökaaslased
Harju Teedevalitsusest

Teatame kurbusega,
et lahkus meie kallis ema,
vanaema ja vanavanaema

ZAIDE
TÕNURI

Hüvastijätt 23. jaan kl 13

Tallinna Matusebüroos
Paldiski mnt 68

Leinavad lapsed peredega

Meie sügav kaastunne
Jaanus Mäeotsale kalli isa

ANTS MÄEOTS

kaotuse puhul

Seesam Kindlustus

Mälestame kauaaegset kolleegi

Raadio 2 saatejuhti

REIN
VADERIT

ja avaldame sügavat kaastunnet lähedastele

Endised ja praegused kolleegid
Raadio 2 toimetusest

Avaldame kaastunnet Andero Sepale

VANAISA

surma puhul

Kolleegid Politsei
ja Piirivalveametis
korrakaitsepolitseiosakonnast

Iga lahkumine on raske,
iga teeleaatmine kurb...

Sügav kaastunne
Kadrin Allikule kalli elukaaslase

RAOUL
RIMMEL

surma puhul

Töökaaslased
Adven Eesti ASst

Teatame sügava kurbusega,
et on lahkunud meie kallis

RAOUL
RIMMEL

18.06.1945 – 13.01.2014

Leinavad Kadrin
ja õde Tiina perega

Hüvastijätt ja matusetalitust

Rahumäe kabelis
18. jaan kl 13.30

Südamlik kaastunne
Anu Palmile armsa isa

TOOMAS
PALMI

26.09.1940 – 12.01.2014

kaotuse puhul

Harju Maavalitsus

On lahkunud hea kolleeg

KUNO
OTSUS

31.07.1943 – 12.01.2014

Sügav kaastunne lähedastele

Ärasaatmine 16. jaan
Tartu Krematooriumist

Eesti Lavastajate Liit

Eesti Teatriliit

TELEVISIOON

ETV

06.55 Terevisioon

08.55 Holby City haigla: Une piirid (Inglise 2006)

09.55 Terevisioon*

11.55 Pealtnägija*

12.45 Tähelaev: Nikolai Novosjolov (subtiitritega)*

14.00 Vabariigi kodanikud (subtiitritega)*

14.55 Animafilm Ütsi, ütsi, öke! (Eesti 2011)

15.05 Waterloo Roadi kool (Waterloo Road, Inglise 2010)*

16.00 Holby City haigla: Une piirid (Holby City, Inglise 2006)*

17.00 Aktuaalne kaamera

17.10 Niimuudu om, 9/10: Mõisad (ETV 2011)

17.30 Ohtlik lend, 12/12: Stiilipäev (Eesti 2006)

18.30 Aktuaalne kaamera

19.00 Ringvaade

20.05 Kahekõne

20.30 Lähetus, 2/13: Riigivisiit

21.00 Aktuaalne kaamera. Ilm

21.30 Sport

21.40 Kapital

22.10 MI

KANAL 2

06.00 Punased roosid*, 672

06.55 Tom ja Jerry lood

07.20 Mr Bean

07.50 Kass Oggy ja kurjad prussakad

08.00 Reporter*

09.00 Süütu süüdlane*, 51

10.00 Manhattani tuhkatriinu*, 52

11.00 Kodus ja võõrsil, 5672

11.30 Seotud*

12.30 Heeringas Veenuse ölal*

13.00 Suur lotokolmapäev – Rooside sõda*

14.00 Sõbrad: Heckles viskab vedru välja

14.30 Sõbrad: Phoebe abikaasa

14.55 Punased roosid, 673

16.00 Küladetektiivid, 201 : Surm katkestas vestluse

17.00 Manhattani tuhkatriinu, 53

19.00 Süütu süüdlane, 52

19.00 Reporter

TV3

06.15 Beyblade: metallvõitlejad 1, 24

06.40 Smurfid

07.05 Käsna-Kalle Kantpüks

07.30 Beyblade: metalli raev

08.00 Marina ja kapten, 35*

08.55 Kirgede torm, 1802*

09.55 Vaprad ja ilusad, 6643*

10.20 Top Shop

10.35 Öhtusöök viiele 4, 17

11.05 Öhtusöök viiele 4, 18

11.35 Meisterkook 3, 14

12.30 Põimitud hinged 2, 10: Aigul ja Tõnu*

13.00 Allakäigutrepist üles: Andrei*

14.00 Kondid 8, 18 *

15.00 Vaprad ja ilusad, 6644

15.30 Seitsmes taevas 4, 21

16.35 Marina ja kapten, 36

17.25 Kirgede torm, 1803

18.25 Põimitud hinged 2, 11: Jaanus ja Maria

19.00 Seitsmesed uudised

22.35 Muusikadokk Taevalikud hääled (Heavenly Voices, Itaalia 2013)

23.30 Ringvaade*

00.41 ERR-i uudised

20.00 Teistmoodi Eesti: Uus!

20.30 Meie emad ja isad: Uus sari!

21.30 Mängufilm Titaanide kokkupõrge (Clash of the Titans, USA 2010)

23.30 Mängufilm Metsik Metsik Lääs (Wild Wild West, USA 1999)

01.20 Bordell 232*: Seksimängud

02.15 Hooaeg*

02.50 Reporter*

03.40 Kodusaade*

04.25 Lemmikretseptid*

05.05 Küladetektiivid*, 201: Surm katkestas vestluse

20.00 KINO3: Öö muuseumis (Night At The Museum, USA/Inglise 2006). Komöödia

22.10 Selgeltnägijate tuleproov 14, 2

23.30 Grey anatoomia 7, 2

00.20 Euroopa Pokkeriturnee

01.20 Vale jälgedel 3, 13

02.10 Selgeltnägijate tuleproov 14, 2*

03.25 Euroopa Pokkeriturnee*

04.10 Põimitud hinged 2, 11 *

04.35 Seitsmesed uudised

05.25 Öhtusöök viiele 4, 17*

05.50 Öhtusöök viiele 4, 18*

ETV2, KANAL 11, TV6, KANAL 12

ETV2

07.10 Eddie ja karupätsu* **07.20** Sõprade linn (Inglise 2009)* **07.30** Samsam* **07.35** LE. Vaat kus lops! (ETV 1982)* **08.00** Väikese Muti seiklused **08.15** Lastetuba: Juta saab vanaemaks* **08.30** Tõõtuba: Veimevaka tegemine (ETV 1991)* **09.00** Ringvaade* **10.05** Waterloo Roadi kool (Inglise 2010) **10.55** Tagasipöördumine preeriasse (Return to the Wild Prairie, USA 2010) **11.47** ERR-i uudised **17.15** Smallville: Pruut (USA 2008) **18.00** Hei, põialpoisid! (ETV 1984) **18.30** Lastetuba: Uued vanasõnad **18.40** Mukk ja Tšavapa **18.50** Alfie Atkins **19.05** Zou **19.20** AK (viipekeeles) **19.30** AK (vn) **20.00** Kroonijuveelide sädelev ajalugu, 2/2 (Norra/Rootsi/Taani 2011) **21.00** Ajurünnak, 2/8: Kui ebausklikud me oleme? (Rootsi 2008) **21.30** Lõputa maailm, 2/8: Kuningas (Kanada/Saksa/Inglise 2012) **22.20** 4x4. Tai-mõrja Jamal, 2/9 **22.45** Eesti TOP **723.30** Kuidas ei tohiks elada, 5/7: Don käib kodutuga (Inglise 2010) **00.00** Kuritegu, 2/10 (Taani 2012)* **01.06** ERR-i uudised

Kanal 11

05.30 Rosario, 94 **06.20** Totaalne ärkamine!

TV6

08.15 Doktor Oz* **09.15** Emmerdale*, 98

09.45 Küladetektiivid, 94 **10.45** Aafrika südames* **11.45** Top Shop, 354 **12.00** Pan Am* **13.00** Raudsed kokad* **14.00** Naistekliinik, 110 **15.00** Everwood **16.00** Aafrika südames **17.00** Ellen **18.00** Doktor Oz **19.00** Kodus ja võõrsil, 5673 **19.30** Emmerdale, 99 **20.00** Seotud **21.00** Toidudetektiivid, 2 **21.30** Kolm naist paadis **22.00** Piinlikud kehad **23.00** Kliendinimekirj **23.50** Reporter **00.45** Ellen* **01.35** Kolm naist paadis* **02.00** Restoranduell **02.45** Naistekliinik*, 110 **03.30** Beverly Hillsi kokad, 2 **04.15** Peakoka saladused, 11 **04.40** Staariminutid **04.45** Reporter*

HOROSKOOP

JÄÄR Keskendu vundamendile või toetuspunktile – asjadele, mis annavad tuge. Minevikust tuleks õppida, mitte sealt kõike mehaaniliselt üle võtta.

SÖNN Päev võib kaasa tuua pisi-probleeme, mis sind närvi ajavad. Teisel tasandil võid tunda end kas uimasena või hoopis väliste mõjude vastu ülitundlikuna.

KAHSIKUD On oht kiirustada ja suuri riske võtta. Õpi ootama õiget hetke – sa ei suuda kõiki asju korraga teha. Liikluses võib ohtlikke olukordi tekkida.

VÄHK Kui suudad intriige ja sogast vett vältida, saavutad edu. Ole suheldes tähelepanelik – võid jätta endast vale mulje või tõlgendada kellegi sõnu või tegusid valesti.

LÕVI Eelarvamused ei lase sul käituda nii, nagu sa oma sisimas tahaksid. Oled ka liiga kriitiline ja ärritud täiesti tühiste asjade pärast. Kasulik oleks kerge paast.

NEITSI Koera- ja kassiomanikud hoidku oma hoolealustel silm peal. Üldse tasuks nüüd tegeleda rohkem asjadega, millel on seos looduse või abistamisega.

KAALUD Hoia tervist, eriti aga närve. Ära koorma end lisatööga, mis pole tingimata vajalik. Suhetes valmistu olema kuulaja – keegi vajab ehk sinult nõu.

SKORPION Oht juhuslikult või suisa pimesi. Sul ei pruugi olla oma tegevuse tagajärgedest korralikku ettekujutust. Info, mille alusel tegutsed, võib olla ebapiisav.

AMBUR Juhtub ehk rohkem, kui jõuad läbi seedida. Seega suhtu valivalt infosse, mida endasse kogud. Keskendu asjadele, mis on tegelikult sinu jaoks olulised.

KALUKITS Kui tunned, et asjad ei liigu piisavalt kiiresti, püüa ise rohkem liikuda. Kehaline aktiivsus ja liikumine aitab lahendada kinnijooksnud probleemi sinu peas.

VEEVALAJA Lased end tööasjades liiga palju häirida. Kui keegi kritiseerib su töiseid tegemisi, siis ära võta seda liiga isiklikult. Püüa tööelu eraelust lahus hoida.

KALAD Vabadus on sulle praegu äärmiselt oluline. Just seepärast ei võta sa ehk mõnda suhet, pakku-mist või lepingut vastu.

ILM

Neljapäev –12...–5
Kirde- ja põhjatuul 2–8 m/s

Reede –14...–7
Kirde- ja idatuul 3–9 (12) m/s

Laupäev –15...–9
Kirde- ja idatuul 2–8 m/s

Pühapäev –15...–9
Idakaare tuul 1–6 m/s

RISTSÕNA

	POOL- VÄÄRISKIVI EESTI VABARIIK	LAVATS MAGMA	VAHENDA- JA, EDASI- MÜÜJA MÕLA	TALLINNA EKS- LINNAPEA ... VEESAAR	N NAABER SISALDA- MINE	ISLE OF MAN ETV SAATEJUHT	ERGUTI ENDINE LAVASTAJA	SPIIKUL PAREMIK	PUITUNUD VARREHARU KETID
INIMESE- SÄRMANE ROBOT 2 x TÄHT									
GURMAAN									
ISEÄRANIS									
MESILANE (ladina k.)									
VALAMIS- TORUKE									
LAUSA									
ARVUTUS- TÕO									
TUND									
KUUR									
VEELIND									
...RIDA (allinead)									
LOOM									
NAISENIMI									
KOBRAS- ROIT									
LINNUD									
TURBO- DIESEL									

ERKKI KÕLU PÄEVAANEKDODID

●● Naine vaatab aknast välja ja ütleb mehele:
„Vaata ja õpi, kus mõnel naisel on ikka elu!”
„Millest sa räägid?”
„Millest? Kas näed, kui hoolitsev mees sellel naisel seal on? Aitab isegi pesu nõõrilt maha võtta.”
„Jah, väga hoolitsev, kallis. Aga tegemist on meie pesuga!”
●● Blondiin helistab arvutiabisse:
„Minu arvuti ütleb mulle, et ta ei leia printerit. Ma küll keerasin juba monitori printeri poole, aga ta ikka ei leia. Mida teha?”
„Näidake näpuga!”
●● New Yorgis puhkav Vene pok-sija Nikolai Valujev sõidab pärast

rannaskäiku metrooga hotelli tagasi. Äkki tunneb ta, et miski siputab ta ujumispükstes. Põlglikult tõmbab ta rahurikkuja püksist välja ja viskab istme alla. Aga pärast kirjutab New York Times:
„Eile leiti metroovaguni istme alt surnud hai. Leidjate sõnul oli hai pikkus ninast sabani umbes 1,2 meetrit.”
●● Vestlevad kaks mulki:
„Millega praegu tegeled?”
„Õpin Braille kirja lugema.”
„Milleks? Kas sul jääb nägemine kehvemaks?”
„Ei. Siis ma saan lihtsalt õhtuti ilma tuletal lugeda ja elektrit kokku hoida.”

Kristian Pauer

www.fb.com/PAUFERFAMILY

Lise Myhre

SUDOKU Pappocom

Lahendused ja vihjed.
www.sudoku.com

			1	9		4	3
	9	7				8	
							2
9			4	3		7	
3							5
	1		6	8			9
7							
	3				8	1	
2	4		9	6			

SUDOKU reeglid

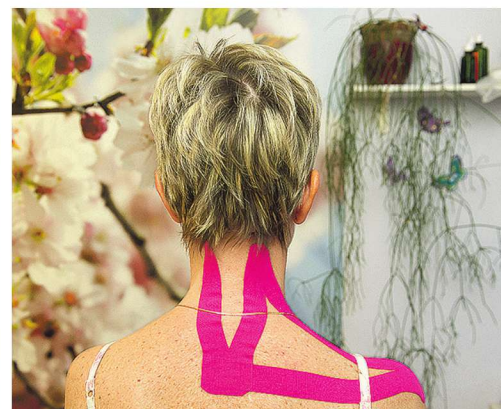
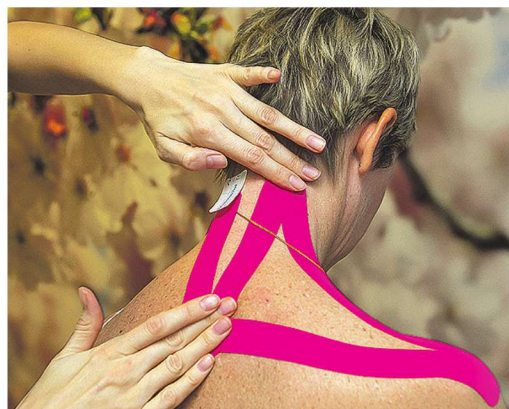
●● Täida tühjad kohad numbritega 1 kuni 9. Numbrid 1 kuni 9 peavad esinema igas veerus, igas 9 reas, igas 3 x 3 ruudus. Igas reas, igas veerus ja igas 3 x 3 ruudus võib iga number esineda ainult ühel korral.

Eelmise mängu lahendus.

4	3	5	9	7	2	1	8	6
6	1	7	3	5	8	4	9	2
8	2	9	4	1	6	7	5	3
3	5	4	6	2	9	8	1	7
7	6	8	5	3	1	2	4	9
2	9	1	8	4	7	3	6	5
1	8	6	7	9	3	5	2	4
5	7	2	1	6	4	9	3	8
9	4	3	2	8	5	6	7	1

Kui valu tekijaja on välja selgitatud, valitakse selle põhjal teipimise tehnika.

Teipimine on tehtud.

Värviline riba võtab valu ja parandab rühti

Ravimitest vaba tõhus meetod hoiab ära traumasid ja ravib saadud vigastusi.

Kristiina Viiron
kristiina.viiron@epl.ee

Spordivõistluste jälgijate jaoks pole võõras vaatepilt, kus sportlase põlvi, küünarnuki, selga või mõnda teist kohta katavad värvilised plaastri-moodi ribad. Paljud teavad juba ilmselt, et tegu pole haavu katva plaastri, vaid kinesioteibiga.

Füsioterapeudi ja K-Active kinesioloogilise teipimise koolitaja Laivi Tootsi sõnul on kinesioteibi puhul tegemist nahale liimitava elastsest materjalist teibiga, mida kasutatakse nii spordimeditsiinis kui ka taastusravis.

„Kinesioteipimisel on neli peamist efekti,” märgib Toots. Lihaste funktsioon normaliseerub, teip parandab lümfis-

sioon-, fastsiatehnika jt. Eri tehnikaid saab sõltuvalt probleemist ja teibi kasutamise eesmärgist omavahel ka kombineerida,” ütleb Toots.

Mitmekülgne kasutus

Spordis kasutatakse teipimist nii traumade ärahoidmiseks kui ka vigastuste ravimiseks. Teibiga on võimalik parandada lihastööd, suurendada liigeste liikuvust või hoopis liigest toetada. Ülekoormatud lihaste või ka traumade puhul aitab teipimine vähendada valu ja kiirendada paranemist. Efekt tekib teipimisega saavutatavast nn naha ülestõstmisest.

„Teipimine laiendab ruumi naha aluskoos ja seetõttu paraneb vere- ja lümfiringlus. Surve, mis tursega valu retseptoritele on tekkinud, alaneb ja valu väheneb. Paraneb ka lihaste funktsionaalsus,” selgitab füsioterapeut.

Teipimisega saab aidata ka X- ja O-jalgade, komppoidade ning lihaste üle- või alatoonussega lapsi.

Samuti leevendab teip pea- ja menstruatsiooni valu, sundasendist või rasedusest tingitud vaevusi jms. „Paljud patsiendid käivad ka pärast ilulõikusi, sest teipimisega saab parandada armi verevarustust, mistõttu arm paraneb kergemini ja muutub kiiremini vähem nähtavaks,” räägib Toots.

Et teipimisega soovitud tulemust saavutada, tuleb teip õigesti peale asetada ehk kasutada vastavat tehnikat. Toots

Laivi Toots teeb kõigepealt kindlaks, mis kaela- ja õlapiirkonna valutama pani.

Fotod: Tiit Blaas

Teibiga saab parandada lihastööd ja suurendada liigeste liikuvust.

ja vereringet ning vähendab valu, korrigeerib liigese ebatavalist asetust ning parandab ka asendi- ja liigutustundlikkust.

Tootsi sõnul on teibi kasutusvaldkond lai. Sageli kombineeritakse teipimist teiste ravivõtetega, näiteks massaaži, manuaalteraapia, liikumis- või elektriraviga. „Teipimisega on võimalik protseduuri mõju pikendada,” täpsustab Toots.

Nagu juba öeldud, kasutatakse teipimist mitmel otstarbel ja kasutatakse eri tehnikaid. „Näiteks lihas-, funk-

soovib lasta seda teha füsioterapeudil või teisel asjakohase väljaõppe saanud spetsialistil, kes tunneb inimese anatoomiat, oskab hinnata probleemi olemust ja teab, millist teipimise viisi tuleb rakendada.

Teipi ei asetata otse lahtisele haavale ega paranemisjärgus haavale (haavast ei tohi immitseda vedelikku), samuti ei panda seda suurtele sünnimärkidele. Nahavigastuse ohu tõttu ei maksa oskusliku hindamiseta teipida neid, kelle nahk on väga habras, nt diabeetikuid või inimesi, kel on veeni probleeme. ●

Teibi värvist mõju ei sõltu

●● Kinesioloogilise teipimise meetodi looja on Jaapani arst Kenzo Kase. Kinesioteipimise eesmärk on toetada keha enda tervenemisprotsesse spetsiaalse materjaliga ja õige pealeasetamise tehnikaga.

●● Teipimise meetod on pärit 1970-ndatest, Eestisse jõudis see 2000-ndate teises pooles.

●● Kinesioteip ei sisalda ühtegi ravimit, teipimise mõju saavutatakse teibi materjali ja pea-

lepanemise tehnikaga. Põhiline kasu ilmneb esimese kolme kuni viie päeva jooksul, aga teibi toime võib olla märgatav ka kohe.

●● Teibi värvil mõju seisukohast tähendust pole, värvivalik sõltub eelistusest.

●● Teip püsib peal keskmiselt viis kuni seitse päeva ja on veekindel.

Allikad: Laivi Toots
www.k-active.ee

TOIMETAJA KOMMENTAAR

Haigestunute õpitud abitus või internetiabituse

Vilve Torn

terviserubriigi toimetaja

Eestis ja mujal maailmas on palju neid, kes eelistavad küsida esmast terviseinfot internetist. Ameerikas tehtud uuringust selgub, et oma tervise seisundi kohta otsib kõigepealt infot internetist üks kolmest täiskasvanud ameeriklasest. 35% USA täiskasvanuid tunnistab, et on püüdnud end interneti abiga diagnoosida. Kui lugeda Eesti tervise teemalisi foorumeid, tunnistavad väga paljud avalikult, et nad diagnoosivad ja ravivad end internetist saadud info põhjal. Väidetavalt saavad ka abi. Tõsi, haigused on erinevad ja kergema kõha, nohu või palaviku korral võiks iga Eesti inimene osata endale diagnoosi panna. Samuti lihtsamaid hädasid koduste meetoditega leevendada. Peale selle teab tark haige, et palaviku ja jäädakse koju ja õpetatud proviisor on professionaalseks abiks alati käeulatuses. Kuna tõsisemate haiguste puhul on hirmul aga suured silmad, tuleb netist leitud kurja haiguse kahtlus kõigepealt ikka perearsti või pereõega läbi arutada.

RAVIMTAIM

Aaloe (Aloe)

●● Aaloed on ligi 6000 aastat kasutatud haavade, põletuste, põletike ning väliste ja sisemiste haavandite leevendamiseks ja organismi vastupanuvõime tugevdamiseks. Taim sisaldab vähemalt kuut antiseptilist ühendit. Samuti aitab aaloe organismi puhastada ja soodustab uute rakkude kasvu. Oluline haiguste ennetaja, tugevdab talvega nõrgenenud immuunsüsteemi. Aitab taastada üleväsimusest ja stressist. Samuti aitab kehast välja viia toksilisi aineid, hoiab korras siseorganite funktsioone. Soodustab ainevahetust ja annab olulist abi kõhukinnisuse vastu. Ei tasu kasutada maksa-, sapipõie-, neeru- ja põiehaiguste, raskete südame- ja veresoontehaiguste, naistehaiguste ja vähi korral. Ka rasedatele pole aaloe lubatud.

Allikas: Urmas Kokassaar

PÕHJA-EESTI REGIONAALHAIGLA NÕUKOGUL ON UUS LIIGE

Põhja-Eesti regionaalhaigla nõukogusse kuulub nüüd Oliver Väärt-nõu. „Regionaalhaigla nõukogu liikmena saan aktiivselt osaleda diskussioonides haigla tuleviku üle ja tuua nendesse valitsuse str-

teegilist vaadet. Lisaks saan kindlasti nõustada kitsamalt e-lahenduste ja muude tehnoloogiliste lahenduste rakendamise strateegilise otsuse tegemisel,” ütleb uus nõukogu liige. **PERH**

RAKVERE HAIGLAS ALGAS ÖDEDE KOOLITUS

Tartu tervishoiu kõrgkool ja Rakvere haigla sõlmisid koostöölepingu, mille põhieesmärk on võimaldada kutsealase ettevalmistusega töötajatel omandada kõrgharidus. Õppetegevus

algab selle aasta veebruaris ja lõpeb augustis 2016. „On oluline, et maakonnas oleks meditsiini alal kvalifitseeritud ja haritud kaader,” ütles haigla juht Ain Suurkaev. **Rakvere haigla**

Usaldus odava koopiaraavimi vastu kasvab

Ravimiameti andmeil on veidi vähem kui pooled Eesti ravimiturul liikuvad medikamendid koopiaraavimid. Ühtlasi pole eestlased eriti alati kodust apteegikappi odava alternatiiviga täitma.

Greete Palmiste
greete.palmiste@epl.ee

Valiku eest, kas osta odavat koopiaraavimit või tunduvalt kallimat nn originaali, võivad end leida kõik, kes näiteks ibuprofeeni või parasetamooli sisaldavate valuvaigistite hindu võrdlevad. Mis vahe on 1.60 maksval Ibumaxil ja 3.27 maksval Buranal, kui mõlema pakile on kirjutatud ibuprofeen ja kummaski on kümme tabletti? Enamasti selgitaks apteeker seda nii: „Üks ravim on järele tehtud, teine aga originaal.”

Veidi vähem kui pooled Eesti ravimiturul liikuvad arstirohud on koopia- ehk geneerilised ravimid. Eesti patsien-

tide esindusühing ja ravimifirmade liit peavad seda ainult positiivseks, sest patsiendil peab olema võimalikult suur valikuvõimalus.

Farmatseut Piret Tartu tõdeb, et inimesed küll teavad geneerilistest ravimitest, kuid otsustavad enamikul juhtudel jääda truuks võib-olla kallimale, kuid see-eest tuttavale arstimile. Seda toetab ka ravimiameti statistika: nimelt moodustavad „geneerikud” kolmandiku möödunud aasta esimesel poolel müüdud ravimitest.

Eesti patsientide esindusühingu (EPEÜ) juhataja Pille Ilves meenutab milleniumivahetuse paiku levinud arvamust, justkui oleks origi-

Patendiaja lõppedes võivad ka teised sama toimeainega ravimeid toota.

Mõni patsient on pärast koopiaraavimi kasutamist taas originaali eelistanud.

naalidest odavamad koopiaraavimid kvaliteedilt kehvemad. „Näidati jubeda pilte India laboritest, kus väidetavalt koopiaraavimeid tehti. Võib-olla olete kuulnud ka võrdlust Mercedesest ja Zaporozžest?” küsib Ilves. Ja vastab kohe ise: „See pole tõsi.”

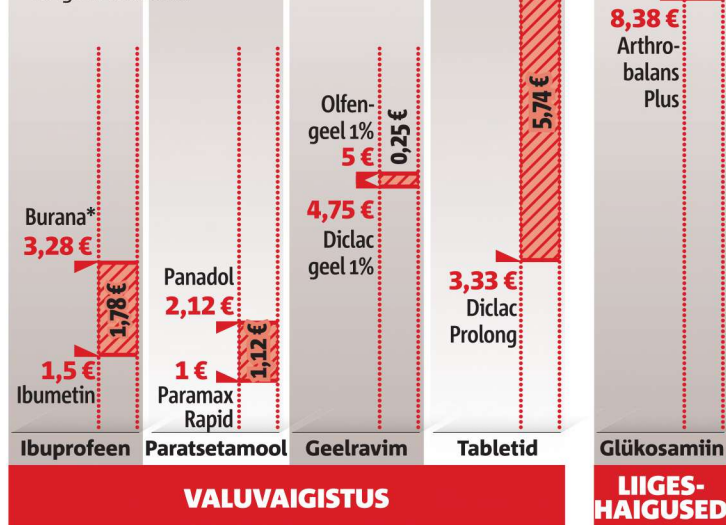
Patendiaeg lõpeb

Et selgitada väärarusaamade päritolu, tuleb alustada üldisest. Ravimiameti peadirektori asetäitja Katrin Kiisk selgitab, et kõik ravimid koosnevad toimeaine(te)st ja abiainetest. Originaalravimi üldnimetus tuleb sellest, kui üks ravimifirma avastab mõne uue toimeaine ja patenteerib selle. „Patendiaja lõppedes või-

Geneeriline ravim on enamasti odavam

Võrreldud on sama toimeaine hulga ja vormiga arstiteid, soodusravimite puhul on arvestatud 50% soodustust.

*originaalravimid

AGE-d kuhjuvad ja kahjustavad meie organismi

AGE-d ehk glükeerimise lõpp-produktid on kahjulikud ainevahetusproduktid, mille kuhjumine organismis põhjustab või soodustab mitmeid haigusi

Glükeerimise lõpp-produktid (AGE, ingl.k. Advanced Glycation End products) on ühendid, mis tekivad organismis süsivesikute ja valkude omavahelisel seondumisel. Need kahjustavad kõiki elundeid ja kudesid. AGE-d kuhjuvad organismis ebatervislike eluviiside, mõnede krooniliste haiguste (nt diabeedi) ja organismi loomuliku vananemise tõttu.

Olulisteks AGE-de kuhjumise põhjusteks on väärt toitumine: liigne maiustamine, rafineeritud süsivesikuid sisaldava toidu (saiaid, pirukad, pitsad, hamburgerid) ja pruuniks kõrvetatud (praetud, grillitud) toiduainete rohke tarbimine. Alkoholi või sigarettidega liialdamine viib samuti glükeerimise lõpp-pro-

AGE-DE KUHJUMISE PÕHJUSED

- Ebatervislik toitumine, liigne maiustamine
- Suitsetamine
- Alkoholi liialdamine
- Diabeet
- Loomulik vananemine

duktide kuhjumisele organismis.

Miks on AGE-de kuhjumine ohtlik?

Esmajärjekorras kahjustavad AGE-d nii suuremaid ja väiksemaid veresooni. Nende kahjustuste tulemusena suureneb risk haigestuda rasketesse südame ja veresoontehaigustesse. Verevarustuse halvenemise tagajärjel kahjustuvad närvirakud nii ajus kui perifeerses närvisüsteemis. AGE-d põhjustavad ka immuunsüsteemi kah-

AGE-DE KUHJUMISE TAGAJÄRJED

- Veresoonte kahjustused
- Närvirakkude kahjustused
- Immuunsüsteemi kahjustused
- Silma võrkkesta kahjustused
- Naha vananemine ja kortsude teke

justust ja krooniliste põletikuliste haiguste ägenemist. Loomulikult vananemisest tingitud AGE-de kuhjumisega seostatakse nii nägemise halvenemist silma võrkkesta kahjustumise tõttu kui naha vananemist. AGE-d kahjustavad naha struktuuri ja elastsust tagavaid valke - kollageeni ja elastiini, põhjustades naha lõtvumist ja kortsude teket. AGE-dest tulenev naha vananemise protsess algab juba kolmekümnendate eluaastate keskel ja kiireneb edaspidi oluliselt.

Benfotiamiin - tõhus vahend AGE-de kuhjumise vastu

Benfotiamiin on vitamiin B1 rasvlahustuv vorm. Võrreldes tavalise B1-vitamiiniga imendub see palju paremini ja satub organismis just sinna, kus seda vajatakse. Benfotiamiin suurendab efektiivselt ehk kokarboksülaasi taset rakus ja hoiab ära erinevate kahjulike ainevahetusproduktide kuhjumist. Benfotiamiin pidurdab efektiivselt AGE-de kuhjumist organismis ning aitab ära hoida ja ravida AGE-dest tingitud kahjustusi. Benfotiamiin on ka tugev antioksüdant, mis hoiab ära nn oksidatiivse stressi laastava mõju. Ainus Eesti apteekides retseptivabalt saadaolev benfotiamiinipreparaat on Benfogamma, mis sisaldab 50 mg benfotiamiini. Päevas võetakse 1...3 kaetud tabletti. Toime saavutamiseks tuleb seda ravimit võtta pikema aja jooksul (vähemalt 2 kuud).

Benfogamma®

Benfotiamiin 50mg, kaetud tabletid N50

Benfotiamiin – võimas vastulöök AGE-dele

Benfotiamiin pidurdab efektiivselt kahjulike ainevahetusproduktide kuhjumist organismis ja aitab ära hoida nendest põhjustatud kahjustusi.

Ravimireklaam. Benfogamma (benfotiamiin) on käsimüügravim. Näidustused: vitamiin B1 vaeguse ravi täiskasvanutel. Tähelepanu! Tegemist on ravimiga. Enne tarvitamist lugege tähelepanelikult pakendis olevat infolehte. Kaebuste püsimise või ravimi kõrvaltoimete tekkimise korral pidage nõu arsti või apteekriga.

Müügiloa hoidja: Wörwag Pharma GmbH & Co. KG, Calwer Str. 7, D-71034 Böblingen, Saksamaa. Täiendav teave tootja esindajalt: Wörwag Pharma GmbH & Co. KG esindus, Vienības gatve 87B - 3, LV 1004, Rīga, Lāti. Kontakt Eestis: Laki 25-402, 12915, Tallinn. +372 6623369, info@woerwagpharma.ee

RÕÖMU HAIGETELE LASTELE

Tartu ülikooli kliinikumi lastefondi eestvedamisel avati hematoloogia-onkoloogia kliinikus vähihaigete laste rõõmuks raadio-meis Alari Kivisaare loodusfoto-de püsinäitus. **TÜK**

DIAGNOSTIKAKLIINIKU UUS JUHT ON RIIN KULLASTE

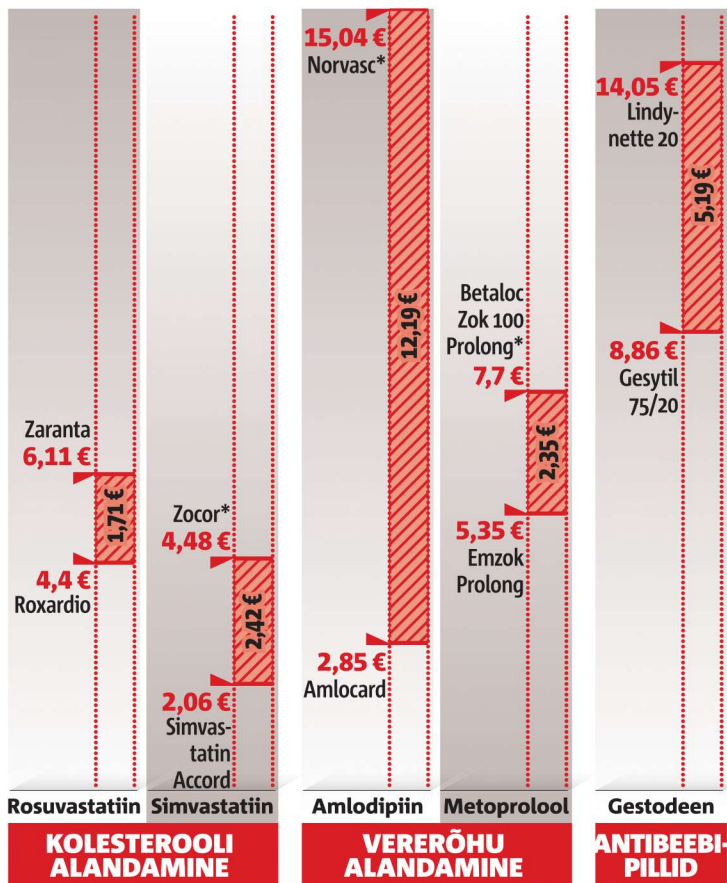
Jaanuari alguses asus PERH-i diagnostikakliiniku juhataja ametikohale dr Riin Kullaste, kes seni on juhtinud diagnostikakliiniku koosseisu kuuluvat verekeskust ja transplantatsioonitege-

vust. Diagnostikakliiniku lähiaastate muutused on seotud laboratooriumi kolimise ja käivitamisega ning patoloogiakeskusele ja verekeskusele uute ruumide planeerimise ja ehitamisega. **PERH**

PÄRNU HAIGLAS SAAB NÄHA KÄSITÖÖVAIPU

Pärnu haiglas on avatud kaks uut näitust. Esimese korruse kohvikus on vabakutselise illustreatori Olivia Liparti muinasjutulised tööd, mis kannavad ühist nime „Vanasõnad“. Teise korruse

galeriis saab vaadata Mare Perniku ja Olga Allase käsitöövaipade ühishäitust „Hetked kangastelgedega taga“. Mõlemad näitused on üleval 7. märtsini. **Pärnu haigla**

5%

on suurenenud viimase kuue aastaga koopia-ravimite müük.

44%

moodustasid geneerilised ravimid möödunud aastal ravimiturust.

Geneerilise ravimi poolt

- sama toimeaine, samas koguses ja vormis, aga odavam
- originaali tootja vahetab abiaine komponendi tundlikkust tekitava vastu*
- erinevad abiained ei mõjuta haiguse ravi

Geneerilise ravimi vastu

- abiaine tekitab ülitundlikkust*
- originaalist erinev imendumine*
- arst on määranud ühe kindla ravimi

*harvadel või väga harvadel juhtudel

Arstima kõrgemat hinda põhjendatakse kaubamärgi ja originaalsusega.

Ravimite kasutatavad abiained on kõik inertsed ehk mitteaktiivsed.

MIKS NII KALLIS?

Uuringud kergitavad hinda

Originaalravimid on kallimad, sest ravimi tootja soovib arendusele ja uuringutele tehtud kulutused tagasi teenida.

Patendiaja lõppedes ei pea aga turule saadetavate koopia-ravimite valmistajad enam tõendama, et ainel on toime. Nad saavad viidata ravimi loonud firma andmetele, kes on juba toimeaineuuringud teinud. Sestap on koopia-ravim odavam.

Saab registris märke juurde

Sel aastal võeti ravimiameti arendusplaani muu hulgas ravimiregistri täiendamine. Lähemas tulevikus lisandub ravimite nimekirja märke, kas tegu on geneerilise või originaalravimiga.

vad ka teised ettevõtted sama toimeainega ravimeid tootma hakata, sellest ka nimetus – geneeriline ehk rahvakeeli koopia-ravim,” ütleb Kiisk.

Ta sõnab, et geneerilise ravimi tootjale on esitatud tingimus, et tema ravim peab sisaldama originaaliga täpselt sama toimeainet, samas koguses ja vormis (nt tableti, salvi, aerosoolina). Abiaineid võib asendada, kuid geneerilise ravimi tootja peab kliiniliste uuringutega tõendama, et tema ravimil puudub erinevus, mis võiks mõjutada ravimi toimet või kõrvaltoimete esinemise sagedust.

Farmatseut Piret Tartu mõnab, et mõned patsiendid on pärast geneerilise ravimi kasutamist uuesti originaali eelistanud. Tartu sõnul heidavad need patsiendid koopia-ravimitele ette lühemat mõjuaega. Ta lisab, et kuigi kahe ravimi toimeaine on sama, võivad eri abiained siiski kohati mõjuda patsiendile erinevalt. „Eks see ole endaga katsetamine,” nendib ta ja lisab, et ravimi kasutaja võiks tema soovitusel jääda endale sobiva arstima juurde.

Tartu ülikooli tervishoiukorralduse professori Raul Allan Kiiveti sõnutsi kasutavad koopia-ravimite tootjad üldjuhul samu abiaineid, mida originaali tootja, sest sel juhul on toime- ja abiainete vahekord ja koosmõju juba välja timmitud. Professor lausub, et ravimite kasutatavad abiained on kõik inertsed ehk mitteaktiivsed.

„Ravimite turustamine on selles mõttes sarnane kottide-

kingade müügiga, et kallimat hinda põhjendatakse kaubamärgi ja originaalsusega ning külvatakse kahtlusi, kas konkurentide toodang on ikka kvaliteetne. Lõpuks jääb ka ravimite puhul ostja valida, kas ta tahab kaubamärgi eest juurde maksta või mitte.”

Katrin Kiisk ravimiametist kinnitab samuti, et nii originaal- kui ka koopia-ravimi puhul on üksnes toimeaine see, mis haigust leevendab ja ravitulemust mõjutab. Mõni inimene võib küll olla tundlik ravimite kasutatud abiainete vastu, nagu laktoos, pähkli või, eri suhkru. Seda võib aga juhtuda olene-mata sellest, kas manustatakse originaal- või geneerilist ravimit.

Peab pakkuma odavam

Alates 2010. aastast peab apteeker arsti retsepti põhjal patsiendile pakkuma kõige odavam ravimit. Patsiendil on aga õigus küsida ka teisi sama toimeainega ravimeid.

Kuna soodusravimite piirhindadega võib ühe retsepti-ravimi hind aja jooksul muu-tuda (piirhindad määratakse kord kvartalis), võib juhtuda, et apteeker ei paku kroonilisele haigele alati sama firma ravimit, vaid seda, mis on parasjagu retseptis märgitud toimeaine põhjal odavam. Üldjuhul on just geneerilised ravimid odavamad.

Professor Kiivet soovib üheselt valida kõige odavama ravimi. „Sellest ka nimetus – soodusravimid,” ütleb ta

„Kui on meditsiiniline põhjus, miks patsient peab võtma kindlat ravimit, siis arst kirjutab retseptile ravimi nime ja põhjuse, miks ei tohi seda teise samaväärsega asendada,” ütleb Kiisk. Retseptile märgitakse ka võimalik ülitundlikkus. Tema kinnitusele pole neil juhtudel vahet, kas tegu on originaal- või koopia-ravimiga.

Usk ja harjumus

Pille Ilves EPEÜ-st tõdeb, et tihti mõjutab patsiendi suhtumist uude või väljavahetatud ravimisse tema varasem harjumus. Odavam analoogi peetakse ka kehvamaks. „Oleme märganud pigem psühholoogilist laadi kõrvalmõjusid,” tõdeb Ilves. Tema sõnutsi tekib ühe kindla ravimi tarvitamise harjumusega ka tugev usk sellesse. Juhul kui inimene peab originaali asemel „geneeriku” võtma, vähendab usu kadumine ka ravimi mõju. „Sel juhul soovitan jääda kindlaks eelmisele ravimile,” ütleb Ilves.

Originaalilt koopia-ravimile üle läinud patsientide puhul ei saa siiski rääkida üldlevinud kaebustest. Ilves mõnab, et arstide sõnul võib mõne ravimi puhul koopia originaalist imendumiskiiruse poolest erineda.

Ravimiameti andmeil on geneerilised ravimid laialt kasutusel kõigis arenenud riikides ja moodustavad sageli tarbitavate ravimite enamiku – nt USA-s, Suurbritannias, Taanis, Saksamaal jm. „Eestis võiks geneeriliste ravimite kasutus olla palju suurem,” nendib Kiisk. ●

LAE END ENERGIAGA!

Bio-Quinone Q10 sisaldab koensüümi Q10 ja vitamiini C, mis aitab kaasa normaalsele energiavahetusele ning aitab vähendada väsimust ja kurnatust.

SOODUSPAKEND
Bio-Quinone Q10 30 mg
60 kapslit +
tasuta 30 kapslit

KVALITEET TAANIST

Otsi parimat hinda:
www.raviminfo.ee
www.apteegiinfo.ee
Pakkumine kehtib ainult hästi varustatud apteekides.

Pharma Nord
www.pharmanord.ee

ALGAB EMAKAKAELAVÄHI ENNETAMISE NÄDAL

19. jaanuaril algab VIII Euroopa emakakaelavähi ennetamise nädal. Eestis pannakse igal aastal emakakaelavähi diagnoos 150–160 naisele. Peamiselt haigestuvad 30–50-aastased naised.

Emakakaelavähi ennetamiseks ja varaseks avastamiseks on tähtis käia regulaarselt naistearsti juures kontrollis ja osaleda emakakaelavähi sõeluuringus. **EPL**

KVALITEET JA KVALITEEDIKONTROLL ON TAGATUD

Sotsiaalteenuste kvaliteedijuh-timise süsteemi European Quality in Social Services (EQUASS) Eesti esinduse teatel on Viljandi haigla rehabilitatsiooniteenusele antud EQUASS Assurance'i

sertifikaat. Praegu on EQUASS ainus hinnatud sotsiaalvaldkonna eripära ja paindlikkust arvestav kvaliteedihindamise meetoodika. **Viljandi haigla**

Vaktsineerimist tuleb jätkata ka pärast võõrsil uue kodukoha leidmist

Igal riigil on oma immuniseerimiskava, mille järgi vaktsineeritakse ka sisse- ja väljarändajaid.

Kristiina Viiron
kristiina.viiron@epl.ee

Võõrsile kolides jätkub vaktsineerimine sihtriigi immuniseerimiskava järgi, Eestisse tagasi tulijaid vaktsineeritakse siinse kava kohaselt. Eelkõige puudutab see laste vaktsineerimist. Kuna vaktsineerimiskava on lapse esimesel eluaastal eriti tihe, peaks imikuga kolides õige ruttu arsti juurde jõudma, et saaks kordusvaktsineerimised vajalikul ajal ära teha.

Kuigi mitme haiguse (lastehalvatus, difteeria ja teetanuse) vastaseid vaktsineerimisi tehakse paljudes riikides, erinevad riikide vaktsineerimiskavad selle poolest, milliste haiguste vastu ja mis vanuses vaktsineeritakse.

Varasemad andmed olulised

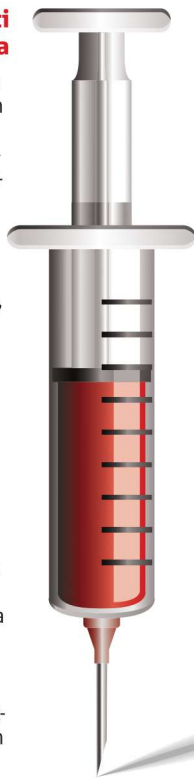
Kui pere kavatseb võõrsile kolida, tuleb terviseameti epidemioloogianõuniku Kuulo Kutsari sõnust kaasa võtta vaktsineerimist tõendavad dokumenteeritud andmed: vaktsineerimisspass või perearsti juures tehtud e-tervisekaardi väljavõte vms. Siis saab sihtriigi arst teada, millised vaktsineerimised on lapsele, aga ka täiskasvanule tehtud.

Näiteks aastase lapsega Soome kolides ja vaktsineerimiskalendrid võrreldes selgub, et peale Eestis tehtavate vaktsineerimiste on sealses kavas ka rotaviirus- ja pneumokokknakkuse vaktsiin (Eestis hakatakse imikuid rotaviirusnakkuse vastu vaktsineerima alates selle aasta 1. juulist).

Kuna rotaviirusevastane vaktsineerimine peab olema tehtud hiljemalt lapse 32. elunädalaks, siis seda Kutsari sõnul tagantjärele ei tehta. Küll vaktsineeritakse pneumo-

Eesti immuniseerimiskava

- **12 tundi:** B-hepatiidi vaktsiin
- **1–5 päeva:** tuberkuloosivaktsiin
- **1 kuu:** B-hepatiidi vaktsiin
- **3 kuud:** difteeria, teetanuse, läkaköha, lastehalvatuse- ja hemofiilusnakkuse vaktsiin
- **4,5 kuud:** difteeria, teetanuse, läkaköha, lastehalvatuse- ja hemofiilusnakkuse vaktsiin
- **6 kuud:** difteeria, teetanuse, läkaköha, lastehalvatuse- ja hemofiilusnakkuse vaktsiin ja B-hepatiidi vaktsiin
- **1 aasta:** leetrite, mumps- ja punetistevaktsiin
- **2 aastat:** difteeria, teetanuse, läkaköha, lastehalvatuse- ja hemofiilusnakkuse vaktsiin
- **6–7 aastat:** difteeria, teetanuse, läkaköha- ja lastehalvatusevaktsiin
- **12 aastat:** B-hepatiidi vaktsiin
- **13 aastat:** leetrite, mumps- ja punetistevaktsiin
- **15–17 aastat:** difteeria- ja teetanusevaktsiin
- **25, 35 jne aastat:** difteeria- ja teetanusevaktsiin

Soome immuniseerimiskava

- **2 kuud:** rotaviirusevaktsiin
- **3 kuud:** difteeria, teetanuse, läkaköha, lastehalvatuse, hemofiilusnakkuse, rotaviiruse ja pneumokokknakkuse vaktsiin
- **5 kuud:** difteeria, teetanuse, läkaköha, lastehalvatuse, hemofiilusnakkuse, rotaviiruse ja pneumokokknakkuse vaktsiin
- **12 kuud:** difteeria, teetanuse, läkaköha, lastehalvatuse- ja hemofiilusnakkuse ja pneumokokknakkuse vaktsiin
- **14–18 kuud:** leetrite, mumps- ja punetistevaktsiin
- **6–35 kuud:** gripivaktsiin
- **4 aastat:** difteeria, teetanuse, läkaköha- ja lastehalvatusevaktsiin
- **6 aastat:** leetrite, mumps- ja punetistevaktsiin
- **14–15 aastat:** difteeria, teetanuse- ja läkaköha- vaktsiin

Graafika: Maret Müür

kokknakkuse vastu. Niisiis kui mõne haiguse vastu saab vaktsineerida hiljem, kui on riiklikus kavas ette nähtud, siis seda ka tehakse.

Edasine immuniseerimine jätkubki juba sihtriigi kava järgi.

Lääne-Tallinna keskhaigla nakkuskliiniku juhataja Kai Zilmer soovib enne minema kolimist lähteriigi arstiga nõu pidada, kas ehk on tarvis teha vaktsineerimine mõne sellise haiguse vastu, mida lähteriigis ei esine, küll aga sihtriigis. Näiteks võib osutuda vajalikuks kaitsta end kollapalaviku vastu, mida esineb mõnes Lõuna-Ameerika ja Aafrika riigis.

Mõni vaktsiin tagantjärele

Ka Eestisse tagasi kolides jätkub vaktsineerimine eelkirjeldatud põhimõtte järgi. Siinse perearsti võrdleb vaktsineerimisspassi või välisriigi perearsti käest võetud väljavõtte andmeid meie immuniseerimiskavaga. Näiteks aastase lapsega Soomest Eestisse kolides selgub, et talle ei ole tehtud B-viirush hepatiidi vastast vaktsineerimist, sest Soomes haigestu-

takse sellesse haigusse väga harva. Niisiis saab ta vajaliku vaktsiini Eestis tagantjärele. Samuti ei pruugi laps olla vaktsineeritud tuberkuloosi vastu – selle haiguse vastu ei vaktsineerita kõiki lapsi ka Rootsis, USA-s, Suurbritannias jm.

Kui laps on kolimise ajal noorem kui seitse aastat, tuleks teda Kutsari sõnul tuberkuloosi vastu vaktsineerida. „Pärast seitsmendat eluaastat on ta tõenäoliselt tuberkuloosikepkestega kokku puutunud ja teda enam ei vaktsineerita. Ka on palju andmeid, et vaktsiin on tõhus eeskätt väikelastele,” selgitab Kutsar.

Kui vaktsineerimiste vahe venib kolimise tõttu ettenähtust pikemaks, tuleb järgmine doos anda võimalikult kiiresti.

„Vahe pikenemine ei tähenda, et vaktsineerimist peaks uuesti alustama. Oluline on, et lõpetamata vaktsineerimise seeria korral pole kaitse haiguse vastu veel piisav,” rõhutab Zilmer vaktsineerimise lõpuleviimise olulisust. Näiteks lastehalvatustõve vastu antakse kokku viis vaktsiindoosi. ●

LUGEJA KÜSIB

•• Kas ja miks peame külmal ajal D-vitamiini võtma?

Karmen Joller

Telliskivi perearstikeskuse perearst

Inimene saab D-vitamiini toidust ja organism sünteesib seda nahas päikeseest saadava UV-kiirguse toimel. Kuna Eestis on päikest vähe, eriti talvel, tuleks meie laiuskraadidel suurendada toidust saadava D-vitamiini kogust (võib võtta ka toidulisandina).

Eriti oluline on D-vitamiini süüa kuni kaheaastastel lastel, samuti puberteedieas, kui kasv on kiire. Kõige tuntum D-vitamiini vaegusest tekkiv haigus

on rahhiit, mida arenenud maa-des esineb tänapäeval tänu lastele regulaarselt antavale D-vitamiinile väga vähe. Täiskasvanute puhul on leitud seos D-vitamiini vaeguse ning südame- ja veresoonekonna haigustesse suremuse vahel.

Vanematel naistel soovitatakse kasutada D-vitamiini koos kaltsiumiga, et luud püsiksid tugevamad. Veel soovitakse D-vitamiini suhkruhaigetele, sest siis on nende veresuhkru määr ravimite foonil parema kontrolli all.

D-vitamiinil on organismis veel palju teisigi rolle ja seetõttu tasub hoolitseda, et see vitamiin toidus või vajaduse korral toidulisandina ikka käepärast oleks.

Oma tervisealane küsimus saada

vilve.torn@epl.ee

REKLAAMTEKST

Dr SEMJON GOLTSMAN – osteopaat, manuaalterapeut, kaaniravispetsialist

TASUTA KONSULTATSIOON!

☎ 675 0057, Mustamäe tee 5, V korrus

Kuidas radikuliidist vabaneda?

Äkilised selja- ja kaelavalud pole paraku midagi haruldast. Nende juures võib eristada kolme staadiumi. Esiteks lendva – äkiline järsk liigutusi piirav valuhoog. Teiseks ishias ehk istmikunärvi põletik, mille korral tekivad valud nimme-ristluupiirkonnas ja suurenevad liigutades. Ning lõpuks radikuliit, seljaaju närvijuurte põletik, mis tekib nende kokkusurumise või -pigistamise tõttu. Radikuliit ilmneb selgroovalude, naha tuimenemise, liikuvushäirete ja lihaste nõrkuse näol.

Radikuliidi esmanähtused saab R raviga valu vaigistavate ja põletikuvastaste preparaatidega. Kui allopaatilised preparaadid on vastuvõetamatud, siis võiks otsida alternatiivi naturopaatiliste preparaatide näol, mis on kõikides apteekides käsimuugis olemas. Peale selle on kohustuslikud füsioteraapilised protseduurid ja puhkus.

Kui valud püsivad ning turse ei kao, siis on radikuliidi esile kutsunud trauma, näiteks järsk liigutamine, raskuste tõstmine, ebamugav magamisasend või isegi pikaajaline diivani peal lamamine. Sel juhul võib tõhusaks

valu vaigistivaks ja põletikuvastaseks meetodiks osutada elektrostimulatsioon, mis mõjutab piirkondi impulssvooludega.

Radikuliiti ravitakse üldiselt kompleksmeetodil. Eelmainitud meetodite kõrval võib kasutada veel massaaži, mille mõned liigid on näidustatud haiguse ägenemise korral. Lisaks soovitatakse nõelravi, selgroo venitust, manuaalteraapiat ja osteopaatiat, mis on esmajooneliseks suunatud selgroolülide ja lihaste liikuvuse taastamisele. Manuaalteraapiat ja osteopaatiat aetakse tihti segi massaaži ja kiropraktikaga. Massaažist ja kiropraktikast eri-

nevad need selle poolest, et on leebemad ja toimivad tasapisi.

Spetsialist saab lülisamba piirkonnas bloki kõrvaldada ainult siis, kui patsient taieks lüüa, mis tähendab, et „lubab“ arstil ennast raviga. Mis puudutab rahvameditsiini vahendeid, ka nn vanemate retsepte, siis võin eriti soovitada neid, mis on tehtud punase pipra põhjal. Need blokeerivad hästi valuvaigistiteid ning järelikult toovad ka leevendust.

Tervist ja jõudu kõigile! Hoolige endast ja haigused lähevad teist mööda!